

POHJANMAAN MAANPUOLUSTAJA

N:o 1
Maaliskuu
2022

Valon tuoja. Talvisodan kansallinen muistomerkki, Helsingin Kasarmitori.
Kuvanveistäjä Pekka Kauhanen. Kuva Jouko Liikanen

Uusiin tehtäviin - Suomen puolesta!

”...Sotilaallisen voiman ennakoiva käyttö kuuluu suurvaltojen työkalupakkiin. Itä-Ukrainassa käydään edelleen sota...” Oheiset lauseet olivat ote Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan kutsunnoissa pitämästäni avauspuheesta, jota en muuttanut reilun kolmen vuoden aluetoimiston pääl-

likkyyteni aikana. Juuri kun luulimme pääsevämme lähes kahden vuoden COVID19-poikkeustilanteen jäljeltä normaaliin elämään, saimme muistutuksen siitä, ettei historia ole loppunut. ”... Suomen puolustamisesta päätaakan kantavat aina suomalaiset itse. Tämä riippumatta siitä, haemmeko joskus sotilasliiton jäse-

nyttä tai emme...” Tämä kutsuntapuheeni kohta on myös edelleen validi. Venäjän hyökkäyksen aiheuttama tyrmistys ja ahdistus on kyettävä kääntämään toiminnaksi Suomen eteen ja puolesta. Meillä on toki paljon valmiina. Emme hylänneet asevelvollisuutta tai aluepuolustuksen konseptia. Kuten näemme, luodit,

singot ja stingerit tehoavat tämän päivän taistelutentillä edelleen. Maanpuolustustahtoinen, alueensa tunteva ja sotilaskoulutusta saanut kansa on vakava vastustaja.

Lopuksi haluan kiittää kaikkia alueemme maanpuolustuksen toimijoita ja toiminnan tukijoita. Reserviläistemme, reservi-

läispiirien ja -yhdistysten, Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen, kutsunanalaisien ja yleensäkin asevelvollisten kanssa on ollut kunnia toimia. Jatkan uusissa tehtävissäni täällä Maanpuolustuskorkeakoululla, mutta kannan aina kiitollisuudella mielessäni osoittamaanne asennetta, tarmokkuutta ja tukea.

Evl Mauri Etelämäki

**Sotatekniikan
laitoksen johtaja
Maanpuolustuskorkeakoulu**

Yhteistyö on voimaa!

Otin 1.3.2022 vastaan Pohjanmaan aluetoimiston päällikkyyden hetkellä, jolloin kansainvälinen tilanne on äärimmäisen kireä. Puolustusvoimat on seurannut tilanteen kehittymistä siitä hetkestä alkaen, kun ensimmäiset merkit kriisistä olivat havaittavissa. Meidät on tarkoitettu ja koulutettu toimimaan poikkeusoloissa. Päätehtävämme on Suomen sotilaallinen puolustaminen kaikissa tilanteissa. Säätelämme valmiutemme

vallitsevan toimintaympäristön asettamien vaatimusten mukaisesti.

VAASA22-VASA22-paikallisuuspuolustusharjoitus toteutetaan maaliskuun alussa. Harjoitus näkyy ja kuuluu nimensä mukaisesti Vaasan alueella sekä siitä tiedotetaan aktiivisesti lehdistössä ja internetissä. Harjoituksen ajankohta on päätetty kauan sitten eli siihen ei ole vaikuttanut vallitseva maailmanpoliittinen tilanne. Toivon kuitenkin, että

harjoitus vahvistaa luottamusta puolustuskykyymme entisestään ja antaa siten mielenrauhaa.

Olen keskipohjalainen ja palvellut Puolustusvoimissa useilla eri paikkakunnilla Suomessa sekä kriisinhallintatehtävissä ulkomailla. Kainuun prikaatissa palvelin kahdeksan vuotta, joten minulla on hyvät edellytykset kertoa kutsunanalaisille eri koulutusvaihtoehdoista ja palveluksesta Kajaanissa. Pal-

veluspaikkojen osalta tässä kohtaa ympyrä sulkeutuu, sillä 15 vuotta sitten 2005-2007 palvelin Vaasan sotilasläänin esikunnassa koulutuspäällikkönä. Kyseiseen ajanjaksoon sijoitunut maakuntajoukkojen rekrytoinnin sekä koulutuksen aloittaminen ovat vielä hyvässä muistissa, kuten myös Puolustusvoimain lippujuhlanpäivän valtakuunnallinen paraati Vaasassa 4.6.2006. Maakuntajoukkojen osaamiseen

kehittämiseen liittyen olen laatinut kaksi opinnäytetyötä, joiden tuloksia pyrin tuomaan käytäntöön mahdollisuuksien mukaan.

Koronan aiheuttamat rajoitukset ovat kahden vuoden ajan synnyttäneet tapahuma- ja tapaamisvelkaa, mutta toivottavasti tilanne tästä paranee ja pääsen myös omalta osaltani tätä sumaa purkamaan.

Haluan kiittää edeltäjäni ja aluetoimiston henkilöstömäärältään pientä, mutta

pippurista henkilökuntaa erinomaisesti tehdystä työstä sekä kaikkia alueemme maanpuolustuksen toimijoita ja toiminnan tukijoita. Pidetään pyörät pyörimässä ja lippu korkealla myös tästä eteenpäin!

Evl Pasi Heinua

**Pohjanmaan aluetoimiston
päällikkö**

OPI - OSAA - ONNISTU

KESÄN KURSSIT

 MPK
MAANPUOLUSTUSKOULUTUS
FÖRSVARSUTBILDNING

**POHJANMAAN
KESÄN KURSSIEN
ILMOITTAUTUMINEN
ON AVATTU.**

MPK Pohjanmaan maanpuolustuspiiri tarjoaa monipuolista sotilaallisista valmiutta palvelevaa koulutusta reserviläisille, sekä varautumisen ja turvallisuuden koulutusta kansalaisille ja viranomaisille.

**ILMOITTAUDU VERKOSSA:
WWW.MPK.FI/POHJANMAA**

MPK:n uusi hallitus 2022-2023

MPK:n vuosikokouksessa 14.12.2021 valittiin MPK:n uusi hallitus. **Mika Hannula** jatkaa hallituksen puheenjohtajana ja varapuheenjohtajaksi valittiin **Timo Niiranen**.

MPK:n hallituksessa on jäsenjärjestöjen jäsenten lisäksi edustajat mm. puolustusministeriöstä, sisäministeriöstä sekä opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

Puheenjohtajat

Puheenjohtaja **Mika Hannula**

Varapuheenjohtaja **Timo Niiranen**, Suomen Reserviupseeriliitto ry

Jäsenjärjestöjen nimeämät jäsenet

Urpo Karjalainen, Maanpuolustuskiltojen liitto ry
varajäsen: **Mervi Liimatainen**, Maanpuolustusnaisten Liitto ry

Timo Mononen, Reserviläisliitto ry
varajäsen: **Mikko Kaupala**, Kadettikunta ry
Antti Rautiainen, Sininen Reservi ry
varajäsen **Jorma Ala-Sankila**, Suomen Rauhanturvaajaliitto ry

Valtioneuvoston määräämät jäsenet

Puheenjohtaja **Anne-Maj Asplund**, Sotilaskotiliitto ry

Varajäsen: puheenjohtaja **Paula Risikko**, Naisten Valmiusliitto ry
Erityisasiantuntija **Mika Varvikko**, puolustusministeriö

varajäsen: osastoesiupseeri **Sami Roikonen**, puolustusministeriö

Neuvotteleva virkamies **Timo Ertola**, opetus- ja kulttuuriministeriö

Kuva: Ossi Hietala

Varajäsen: hallitusneuvos **Juho-Antti Jantunen**, opetus- ja kulttuuriministeriö

Pelastusylitarkastaja **Mirva Kahlos**, sisäministeriö
Varajäsen: rajaturvallisuusasiantuntija **Ville Ahtiai-**

nen, sisäministeriö
MPK toivottaa kaikki uudet hallituksen jäsenet lämpimästi tervetulleiksi!

MPK:n koulutustulos kasvoi yli kolmanneksella edellisvuodesta

MPK:n koulutustulos kasvoi vuonna 2021 edellisvuoteen 2020 verrattuna. Koulutuspäivien määrässä mitattuna tulos oli kolmanneksen edellisvuotta parempi, lähes 47 000 koulutuspäivää. Osallistujamäärä ja kurssien lukumäärä kasvoivat kumpikin noin 40 prosenttia.

MPK toteutti vuonna 2021 yhteensä 1 550 kurssia ja koulutustapahtumaa. Näihin osallistuttiin yhteensä 32 155 kertaa. MPK:n koulutusjohtaja Timo Mustaniemi on tyytyväinen saavutettuun tulokseen.

— Koulutustuloksen voimakas kasvu kertoo, että uudistettu koulutusjärjestelmämme on suurelta osin saatu vakiinnutettua. Lisäksi olemme pystyneet mukautumaan vaikeasti ennakoitavaan koronaviirus-tilanteeseen edellisvuotta paremmin, Mustaniemi toteaa.

Naisten koulutusvolyymi ylitti asetetut tavoitteet

Ennen vuoden 2021 alkua MPK:lle asetettiin tavoitteeksi 5 000 koulutuspäivää naisille sotilaisissa valmiuksia palvelevassa koulutuksessa (SOTVA),

Kuvat: Pasi Lindroos ja Panu Moilanen, koonnut Ossi Hietala

tutustumistoiminnassa ja tiedotus- ja valistuskoulutuksessa. Naisille kertyi näissä yhteensä yli 7 000 koulutuspäivää, minkä lisäksi varautumis- ja turvallisuuskoulutuksesta (VARTU) koulutuspäiviä kirjattiin naisille reilut 2 000.

Nuorten koulutukselle asetetusta 3 000 koulutuspäivän tavoitteesta sen sijaan jäätettiin nuorille kirjattiin koulutuspäiviä reilu tuhat

tutustumistoiminnasta ja tiedotus- ja valistuskoulutuksesta sekä vajaat 350 VARTU-koulutuksesta. Tulosta selittää se, että varsinkin tutustumistoiminnan toteutus nojaa monelta osin oppilaitosten kanssa tehtävään yhteistyöhön.

— Ymmärrettävästi toisen asteen oppilaitokset eivät ole pystyneet lähtemään mukaan tutustumistoimintaan, kun epidemiatilanne on ollut vuoden mittaan

sekä vaikea että vaihteleva, Mustaniemi kertoo.

Reserviläisille yli tuhat kurssia, kouluttajakoulutusta runsaasti

Pääasiassa reserviläisille suunnattua sotilaisissa valmiuksia palvelevaa koulutusta (SOTVA) järjestettiin kaikkiaan 1 171 kurssilla ja koulutustapahtumassa. Osa tapahtumista järjestettiin webinaareina tai verkkokursseina. SOTVA-kou-

lutuksen osuus kaikesta MPK:n koulutuksesta oli hieman yli seitsemänkymmentä prosenttia: 33 353 koulutuspäivää.

Reilu kolmasosa SOTVA-koulutuksesta oli Puolustusvoimien tarpeisiin kohdennettua koulutusta, kuten aselaji- ja koulutushaarakohtaista jatko- ja erikoiskoulutusta tai vapaaehtoisin harjoituksiin ja kertausharjoituksiin valmentavia kursseja. Vajaasta

7 000 osallistumiskerrasta kertyi yhteensä noin 13 500 koulutuspäivää.

Kouluttaja- ja toimijakoulutusta toteutettiin MPK:ssa kaikkiaan lähes 4 000 koulutuspäivää, mikä ylittää 3 500 kouluttajakoulutuspäivän tavoitteen. Tästä reilut 1 200 koulutuspäivää suunnattiin reserviläisille, ja vajaat 2 700 oli kaikille avointa. Näiden lisäksi Maavoimien kanssa kertausharjoituksena toteutetusta keskitetystä aselajikouluttajakoulutuksesta kertyi osallistujille 760 koulutuspäivää.

— Viime vuosi oli lukujen valossa varsin onnistunut, mutta toivottavasti tänä vuonna päästäisiin jo normaaliin toimintaan. Parin vuoden aikana vapaaehtoisten kouluttajien ja toimijoiden kärsivällisyyttä on koeteltu, kun on jouduttu tekemään mittaviakin järjestelyitä koulutuksen toteuttamiseksi. Suunta näyttää kuitenkin nyt olevan ylöspäin, Mustaniemi tiivistää.

Teksti: Ossi Hietala
26.1.2022

Ukrainan sotaa myös verkossa – vaikutus suomalaisiinkin

Venäjä on sotinut Ukrainassa nyt kahdeksan vuotta. Suurin osa uutisoinnista on keskittynyt ”perinteiseen” sodankäyntiin, eli tulitaiteluihin ja rintamalinjoihin. Vähemmälle huomioarvolle jääneet hybridioperaatiot ja erityisesti kyberhyökkäykset voivat kuitenkin koskettaa Suomea ja suomalaisia paljon nopeammin ja suuremmin.

Kyberiskut ja informaatiovaikuttaminen ovat jatkuneet koko Ukrainan sodan ajan, mutta ne ovat voimistuneet helmikuusta alkaen. Kyberhyökkäykset voivat kohdistua esimerkiksi pankkeihin tai infrastruktuuriin, mutta informaatiovaikuttaminen perustuu taisteluun mielikuvista. Molemmat ovat keskeisiä osia sodassa Ukrainassa, ja Suomessakin on syytä muistaa, että bitti liikkuu nopeammin kuin lyijy. Kyberhyökkäysten vaikutukset voivat myös verkottuneessa maailmas-

sa ilmentyä heijastevaikutuksina ympäri maailman, myös Suomessa. Tästä ovat yrityksiään varoitelleet viranomaiset muun muassa Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa. Sodan lieveilmiöt antavat myös meille aihetta pohtia omaa tietoturvaamme.

Mitä meistä jokaisen tulisi nyt tehdä?

Organisaatiot

Ennaltaehkäisy. Tarkoittaa yksinkertaisia toimia, kuten ohjelmistojen päivittämistä ja kaksivaiheista tunnistautumista.

Henkilöstön varautuminen. Suurin tietoturvariski on inhimillinen, jäsiksi henkilökunnalle pitää antaa koulutusta ja selkeät toimintaohjeet.

Riskiarvio. Turha panikointi ei hyödytä ketään. On syytä puntaroida, kuinka suuri toimija oma organisaatio on esimerkiksi huoltovarmuuden kannalta ja kuinka paljon se siksi saattaa

kiinnostaa mahdollist hyökkääjää.

Ymmärrys omasta asemasta toimitusketjussa. Jopa yhden henkilön yritys voi olla kiinnostava, jos sen paikka esimerkiksi alihankintaketjussa on kriittinen.

Resilienssi. Liian usein aliarvioidaan kykyä toimia ja palautua normaaliin mahdollisen hyökkäyksen jälkeen.

Havaitseminen ja reagointi. Mitä nopeammin hyökkäys havaitaan, sitä helpompi vahinkoja on rajata.

Poikkeamat. Vaikka mahdollinen kyberhyökkäys jäisikin vain yritykseksi, myös pelkistä yrityksistä on hyvä olla ajan tasalla. Kyse on heikkojen signaalien tulkitsemisesta.

Ihmiset

Lähdekritiikki ja medialukutaito. Tällä hetkellä informaatio-operaatioissa leviää todella paljon mis- ja disinformaatiota. Kaikkea

ei pidä klikata tai jakaa.

2FA eli kaksivaiheinen tunnistautuminen. Omat palvelut on hyvä suojata kaksivaiheisella tunnistautumisella, mikä tarkoittaa, että käyttäjätili on vaikeampi kaapata.

Päivitykset. Automaattiset päivitykset ovat mainettaan parempia – juuri nyt ei kannata lykätä päivityksiä.

Varautuminen kalasteluyrityksiin. Jos vaikkapa saapuneen sähköpostin kieliäsu on erikoinen, kannattaa lähettäjä tarkistaa kahteen kertaan.

Salasanehallintaohjelmat. Vahvoja salasanoja on usein vaikea muistaa, mutta juuri siksi niitä kannattaa käyttää ja ne kannattaa myös tallentaa siihen tarkoitettuun palveluun.

Läsnäolo. On hyvä muistaa, että meillä kaikilla on ympärillämme ihmisiä, jotka eivät syystä tai toisesta erota valeuutista todesta tai ymmärrä tietoturvan päälle. Läheisistä on nyt syytä pi-

tää huoli.

Kyberiskut ja informaatiovaikuttaminen ovat osa sodankäyntiä Ukrainassa – ja se vaikuttaa myös Suomeen. Pienillä teoilla voimme kuitenkin suojata itseämme. Jokainen meistä voi myös auttaa läheistä ihmistä, jolle nämä asiat tuntuvat vieraalta. Isänmaallisuus ja maanpuolustus on yksinkertaisimmillaan juuri tätä: Kaveria ei jätetä.

Jarno Linnéll

Tämä kirjoitus on julkaistu aiemmin Uusi Suomi Blogit -sarjassa 5.3.2022

Jarno Linnéll on kyberturvallisuuden työelämäprofessori Aalto-yliopistossa ja johtaja Innofactor Oyj:ssä. Hän toimii dosenttina kolmessa yliopistossa ja on Maailman talousfoorumin asiantuntijaverkoston jäsen. Jarno toimii kaupunginvaltuutettuna (Kok.) Espoossa. Hän on koulutukseltaan sotatieteiden tohtori, VTM ja upseeri (majuri evp.).

Kyberturvallisuus - uusi kansalaistaito

Kansalaistaito on yleisnimitys kaikkien kansalaisten jokapäiväisessä elämässä tarvitsemille taidoille. Se liittyy meidän toimintaamme yhteiskunnan jäsenenä, omien asioiden hoitamiseen ja jopa eloonjäämiseen. Vaikka kansalaistaito ei ole enää oma erillinen oppiaineensa koulussa, ei näiden yleisten taitojen merkityksellisyys ole kadonnut minnekään. Kansalaistaitojen kirjo on laaja – mitä kaikkea meidän pitääkään hallita, jotta pystymme toimimaan turvallisesti ja sujuvasti arjessa!

Turvallisuustaidot kuten avun hälyttäminen, henkeä pelastava ensiapu ja alkusammutus ovat kaikki tarpeellisia taitoja, joita meidän kaikkien tulisi hallita ikävien tilanteiden varalle. Monet meistä ovat päässeet oppimaan ja harjoittelemaan näitä taitoja: koulussa, työpaikoilla ja vaikkapa Maanpuolustuskoulutuksen

(MPK) varautumis- ja turvallisuustaitoja kehittäville kurssilla.

Mutta miten on laita digitaalisten turvataitojen kanssa – onko osaamisesi ajan tasalla?

Kansalaisen kyberturvallisuus -verkkokurssi – hyödyllinen meille kaikille Digitaalisuus on vahvasti läsnä meidän jokapäiväisissä toiminnoissamme, niin työelämässä, opinnoissa kuin vapaa-ajalla. Koko arkipäivän toimii erilaisten tietojärjestelmien ja tietoverkkojen varassa. Voidaan sanoa, että arjen turvallisuustaitoihin kuuluvat nykypäivänä aivan oleellisesti myös taidot, miten toimia turvallisesti digitaalisessa maailmassa.

Millaisia riskejä arjessamme on digiturvallisuuden alueella? Miten tunnistaa tietojen kalastelu? Kuinka yksityisyys suojataan ja salasanoja hallitaan? Voiko somessa toimia digitur-

vallisesti? Muun muassa näihin kysymyksiin saa vastauksen uudella Kansalaisen kyberturvallisuus -verkkokurssilla.

Kansalaisen kyberturvallisuus -kursilla osallistuja kehittää omia tietojensa ja taitojaan niin, että pystyy toimimaan vastuullisesti ja turvallisesti digitaalisessa maailmassa. Kurssin teemat on jaettu mikro-oppimisen ideoita toteuttaen lyhyisiin osioihin, joita voi hyvin opiskella pienissä pätkissä, vaikka työmatkalla bussissa kännykän avulla. Kurssin ovat suunnitelleet ja toteuttaneet yhteistyössä Jyväskylän yliopisto ja Maanpuolustuskoulutus MPK.

Koska digitaalinen maailma on jatkuvassa muutoksessa, sisältöä päivitetään jatkossa aina tarpeen vaatiessa. Kurssi on opiskeltavissa verkon välityksellä ympäri vuoden ja sen suorittamisesta kertyy kaksi

opintopistettä. Kurssi on myös MPK:n kyberturvallisuuden koulutuspolun ensimmäinen kurssi. Kurssin sisältöön voi tutustua myös ilman, että suorittaa koko kurssia.

Verkkokurssi osa MPK:n kyberturvallisuuden koulutuspolkua

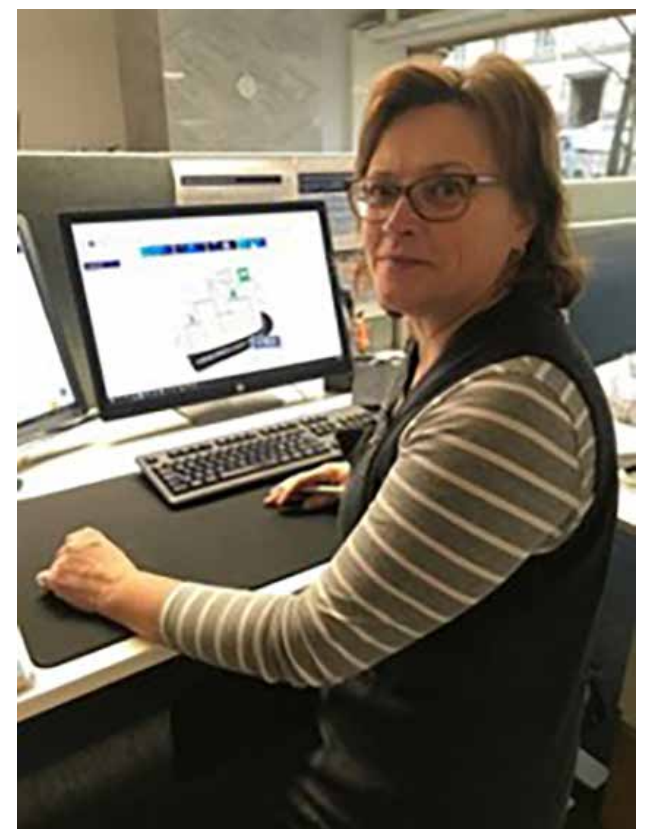
Maksuton ja kaikille avoin Kansalaisen kyberturvallisuus -kurssi on suunniteltu niin, että se sopii kaikille, ilman pohjakoulutusvaatimuksia. Verkkokurssin Jyväskylän yliopiston Moodlella suoritaneet voivat hakea suoritusmerkinnän myös MPK:lta. Verkkokurssin suorittamisen jälkeen on tällöin mahdollista syventää tietämystään aihepiiristä MPK:n monilla muilla kyberturvallisuuden kurssilla.

Kyberturvallisuuskoulutus muodostaa MPK:ssa nousujohteisen koulutuskokonaisuuden ja se kattaa muun muassa informaatioturvallisuuden ja tietoturvallisuuden. MPK:n kyberturvallisuuden jatkokursseilla voikin syventyä eri osa-alueisiin oman mielenkiinnon mukaisesti. Lisätietoja MPK:n kyber- ja informaatioturvallisuuskoulutuksista löydät MPK:n kotisivuilta: Kyber- ja informaatioturvallisuus - MPK.

Ota ensimmäinen askel – tutustu ja ilmoittaudu

Ilmoittaudu mukaan oppimaan digiturvallisuuden perusteita ja tee se samantien! Kansalaisen kyberturvallisuus -verkkokurssi tarjoaa hyvän mahdollisuuden kehittää omaa tietämystä ja

valmiuksia digimaailman haasteiden varalta. Lisätietoja kurssista ja ilmoittautumisohjeet löytyvät kurssin esittelystä: Kansalaisen kyberturvallisuus: Maksuton kurssi digiturvaosaamiseen — Jyväskylän yliopiston avoin yliopisto (jyu.fi) Jyväskylän Avoimen yliopiston sivuilta.

Satu Virtanen

Kirjoittaja työskentelee varautumiskoulutuksesta vastaavana koulutuspäällikkönä Maanpuolustuskoulutuksessa (MPK) ja edustaa yhdistystä Kotitalouksien omatoimisen varautumisen järjestötoimikunnassa.

MPK on vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen yhteistyöorganisaatio, joka kouluttaa kansalaisia selviytymään paremmin arjen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Lentosuunnitelmätiedot ovat osa ilmatilannekuvaa

Ilmavoimilla on tiedossa kaikki siviililento-yhtiöiden lentosuunnitelmat, joita hyödynnetään reaaliaikaisen tunnistetun ilmatilannekuvan luomisessa.

AirBridgeCargo Airlines -yhtiön lauantaina 15.1.2022 operoima lento on herättänyt spekulatioita julkisuudessa. Kyseessä on siviililento-yhtiö, joka on lentänyt hyväksytynt lentosuunnitelman mukaisen reitin. Siviili-ilmailun lennonvarmistuselimet hyväksyvät kaikkien siviililento-yhtiöiden reitit normaalin prosessin mukaisesti.

Ilmavoimilla on tiedossa kaikki siviili-ilmailun lentosuunnitelmat, joita hyödynnetään ilmatilannekuvan luomisessa. Reaaliaikainen tunnistettu ilmatilannekuva muodostaa perustan Suomen ilmatilan alueellisen koskemattomuuden valvonnalle ja turvaamiselle. Ilmavoimat valvoo Suomen ilmatilaa jatkuvasti eri puolilla maata sijoitetuilla ilmalavontatutkilla ja muilla sensoreilla.

Suomen ilmatilassa liikku-

van lentoliikenteen on jä-tettävä siviili-ilmailun lentoliikennettä ohjaaville ja Suomen ilmatilan käyttöä koordinoiville lennonvarmistuselimille lentosuunnitelma, joka sisältää muun muassa tiedon lennon lähtöpaikasta, reitistä, määrän-päästä ja aikataulusta.

Mikäli ilma-alus poikkeaa lentosuunnitelmasta ilmoitetuista tiedoista esimerkiksi lentoreitin tai aikataulun osalta, on poikkeamasta ilmoitettava lennonvarmis-

tuselimille. Ilmavoimat seuraa aluevalvontaviranomaisena lentosuunnitelmia ja niiden toteutumista yhteistoiminnassa siviili-ilmailun lennonvarmistusviranomaisten kanssa.

Mikäli siviililento-yhtiöiden lennot suuntautuvat hyväksytyjen lentosuunnitelmien mukaisesti, niihin ei normaalisti reagoida tunnistuskoneilla. Mikäli on syytä epäillä ns. renegade-tilannetta, jossa siviilikone muodostaa uhan,

Puolustusvoimat reagoi tilanteeseen. Tällöin kyseessä on voimankäytöllisesti virka-apu poliisille.

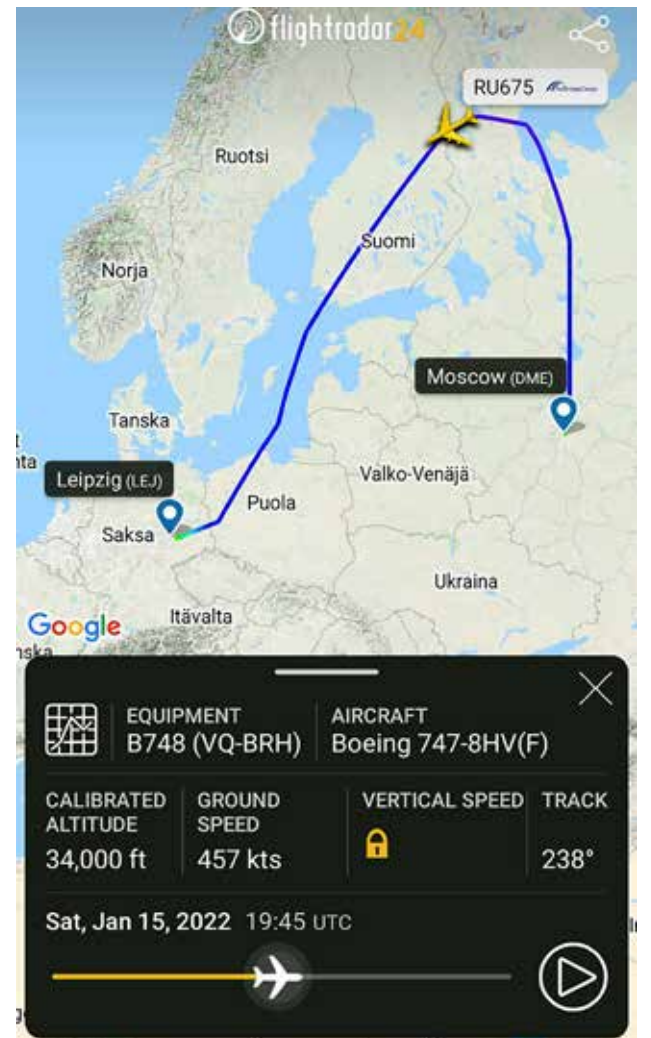
Puolustusvoimat ei spekuloi siviililento-yhtiöiden tai niiden lentoreittien tarkoituksia.

Ilmavoimat valvoo ja turvaa Suomen ilmatilaa 24/7 ympäri vuoden. Toimintaa johtaa Ilmavoimien esikunnan alainen Ilmaoperaatio-keskus (IOK).

Ilmavoimat

Hornet F/A-18 pm" ja kuvatekstiksi: Kuva: Jouko Liikanen, Kauhava 2019

Kuvituskuva: Flightradar

Alueellisen koskemattomuuden valvonta ja turvaaminen (AKV / AKT)

Suomen alueellisen koskemattomuuden valvonta ja turvaaminen ovat ilmavoimien lakisäätöisiä tehtäviä. Ilmavoimat on aluevalvontaviranomainen, jonka suorittamat alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen tehtävät määrittellään laissa puolustusvoimista (11.5.2007/551), aluevalvontalaissa (18.8.2000/755) ja valtioneuvoston asetuksessa aluevalvonnasta (16.11.2000/971). AKV / AKT-toiminnan johtamisesta vastaa Ilmavoimien esikunnan alainen Ilmaoperaatio-keskus (IOK).

Alueellisen koskemattomuuden valvonta ulottuu satoja kilometrejä Suomen valtakunnan rajojen ulkopuolelle. Valvontaa suoritetaan eri puolilla maata sijoitetuilla liikkuvilla ja kiinteillä ilmalavontatutkilla ja muilla sensoreilla. Valvonnan tuottamat havainnot kootaan ja analysoidaan Ilmaoperaatio-keskuksen johdolla.

Tunnistuskone lähetään ilmaan tarvittaessa Ilmalavontahavainnoista koottu ilmatilannekuva muodostaa perustan alueellisen koskemattomuuden turvaamiselle, joka toteute-

taan pääasiassa Hornet-mo-nitoimihävittäjillä.

Operatiivisessa päivystyksessä olevien aseistettujen hävittäjien päivystyspaikka, päivystysaika ja lentoonlähetyvalmiutta säädetään IOK:n johdolla tarpeen ja tilanteen mukaan. Päivystyskoneita voidaan sijoittaa ilmavoimien päätukikohtien lisäksi myös pääasiassa siviili-ilmailun käytössä oleville lentopaikoille ja tilapäistukikohtiin. Jos Suomen ilmatilassa lentävää tai sitä lähestyvää maalia ei tunnisteta siviili-ilmailun lennonvarmistuselimiltä saatujen lentosuunnitelmatietojen ja muun informaation perusteella, voi Ilmaoperaatio-keskus lähettää tunnistuskoneen tarkastamaan ilmailiikennettä.

Tunnistuskone selvittää havaitun maalin kansallisuuden ja yksilötiedot ja tarvittaessa estää sitä loukkaamasta Suomen ilmatilaa.

Kansainvälisessä ilmatilassa toimenpiteinä ovat tunnistus ja huomautuksen antaminen. Suomen ilmatilassa liikkuva tunnistamaton ilma-alus voidaan käännyttää, määrätä laskeutumaan tai sille voidaan

antaa varoitus suullisesti radion välityksellä tai varoitustulta ampuen. Voimakeinojen käyttö on mahdollista puolustusministeriön luvalla tai itsepuolustustar-koituksessa.

Tunnistettava ilma-alus voidaan dokumentoida muun muassa valokuvamalla se tunnistuskoneen varustukseen kuuluvalla kameralla. Lisäksi lennosta ilmalavontatutkilla ja

muilla sensoreilla kerätty tieto tallennetaan ja arkistoidaan.

Mikäli kyseessä on epäilty vieraan valtion ilma-aluksen suorittama ilmatilaneloukkaus, siirtyy loukkausepäily rajavartiolaitoksen

tutkittavaksi. Ilmavoimat luovuttaa lennon kulusta kerätyn valvonta-aineiston rajavartiolaitokselle tutkintaa varten.

Ilmavoimat

Kuva: Ilmavoimat

Tunnistuslento pimeällä on näyte ilmapuolustusjärjestelmän toimivuudesta

Lokakuussa 2016 ilmavoimat julkaisi syyspimeällä otetun tunnistuskuvan Suomen ilmatilaa Porvoon edustalla loukanneesta Su-27 -hävittäjäkoneesta. Pimeällä tehty tunnistuslento haastavissa olosuhteissa on sekä näyte lentoa suorittavan ohjaajan ammattitaidosta että ilmavoimien kyvystä hoitaa Suomen alueellisen koskemattomuuden valvonnan ja turvaamisen tehtävää.

Ilmavoimien ensisijainen lakisääteinen tehtävä rauhana aikana on Suomen alueellisen koskemattomuuden valvonta ja turvaaminen. Valvontaa tehdään muun muassa eri puolille valtakuntaa sijoitetuilla ilmavalvontatutkilla, joilla tarkkaillaan ilma-alusten liikkeitä Suomessa ja maan rajojen ulkopuolella.

Mikäli valtakunnan lähialueella havaitaan ilma-alus, joka ei ole antanut tietoa lentosuunnitelmastaan siviili-ilmailun lennojohtoilimille tai joka lähestyy Suomen alueen rajoja, voidaan sen tunnistamiseen ja mahdollisen käännetyshotuksen antamiseen käyttää monia keinoja.

Yksi niistä on lähettää ilmaan jossain Suomen tukikohdista ympärivuorokautisesti päivystävä Hornet-monitoimihävittäjä. Aina ilma-aluksen tunnistamiseen tai käännättämiseen ei tarvita kuvaamista tai edes tunnistuslentoa, mutta Hornet-ohjaaja voi tarvittaessa lentää tunnistettavan koneen lähelle ja valokuvata sen dokumentointitarkoituksessa koneessa mukana olevalla tunnistuskameralla.

Otettua kuvaa voidaan käyttää yhdessä ilmavalvontatutkien tallentaman paikkatiedon ja muun informaation kanssa aineistona, kun rajavartiolaitos alueloukkauksien tutkinnasta vastaavana viranomaisena suorittaa esitutkinnan epäilystä ilmatilanloukkaustapauksesta.

Kuvat ja etenkin kyky ottaa niitä ovat paitsi dokumentteja ilma-alusten liikkeistä, myös näytteitä Suomen kyvystä suojata aluettaan ja sen koskemattomuutta ilmasta käsin tulevalta uhilta, kertoo useita vuosia tunnistuslentoja lentänyt Hornet-valmiusohjaaja kapteeni Antti Airikka Karjalan lennoston Hävittäjälentolaivue 31:stä.

– Päivystävänä ohjaajana toimiva Hornet-lentäjä kantaa merkittävää vastuuta. Hän toteuttaa aluevalvontaviranomaisena ilmavoimille annettua tehtävää näyttäessään, että Suomi kykenee valvomaan ja tur-

Pimeätunnistamisen harjoittelu kaikissa sää- ja valaistusolosuhteissa kuuluu Hornet-valmiusohjaajien koulutukseen. Kuvassa tunnistettavaa ilma-alusta esittävä ilmavoimien Hornet valokuvattuna harjoituslennolla syystalvella 2016. Kuva: ilmavoimat

vaamaan ilmatilaansa kaikissa olosuhteissa.

Kuva tarvittaessa vaikka pilkkopimeässä Päätös tunnistuslennon suorittamisesta tehdään ilmavalvontatutkien ja muiden sensorien tuottaman havainnon perusteella. Usein pilkkopimeällä ja huonoissa sääolosuhteissa maaliaan kohti hakeutuvaa Hornetia avustaa maassa sijaitsevalla ilmapuolustuksen johtopaikalla toimiva taistelunjohtaja.

Mikäli tehtävään kuuluu tunnistusvalokuvan ottaminen, taistelunjohtaja välittää Hornet-ohjaajalle informaatiota tunnistettavan ilma-aluksen sijainnista ja liikkeistä, jotta hakeutuminen kuvaamisen kannalta hyvään asemaan sujuu turvallisesti ja tehokkaasti. Hornet-ohjaaja voi käyttää näköetäisyydelle hakeutumiseen myös koneen omaa tutkaa.

Tunnistusvalokuva otetaan tavanomaisella digijärjestelmäkameralla, joka kuuluu päivystysvalmiudessa olevien Hornetien perusrustukseen.

– Kuvaa otettaessa kamera on toisessa kädessä ja konetta ohjataan toisella kädellä. Samalla kohde valaistetaan Hornetin nokan vasemmalla puolella olevalla tunnistusvalonheittimellä, kapteeni Airikka kertoo.

Kirkkaalla säällä vaakalennossa etenevän lentoko-

neen kuvaaminen on valoa tulvivalla taivaalla helpompaa, mutta oikeassa tunnistustilanteessa kuvattavaa ei läheskään aina kohdata ihanneolosuhteissa. Joskus yötaivaalla satojen kilometrien tuntinopeudella liikkuva kone voi lentää siivenkärkien, pyrstön ja rungon purjehdusvalot sammutettuina, jolloin sen erottaminen pimeästä on vaikeaa. Tehtävää voivat hankaloittaa myös pilvikerrokset ja vesi- ja lumisade, kun taas kirkas kuutamoyö tarjoaa hakeutumiseen ja valokuvaamiselle paremmat olosuhteet.

Tunnistuslennolla koros-

tuvat annetun tehtävän tehokkaan suorittamisen lisäksi myös harkinta ja turvallisuus. Tunnistettavaa ilma-alusta lähestyttäessä on huomioitava muun muassa se, ettei oman koneen liikehdintää tai vaikkapa kirkkaan tunnistusvalonheittimen suuntaamista kohteeseen koeta provosoi vaksi.

Samalla turvallisuudesta on huolehdittava ilmassa tapahtuvien yhteentörmäysten ehkäisemiseksi ja vaikkapa sen varalta, että tunnistettava pyrkii käyttämään aseellista voimaa tunnistavaa kohtaan.

Kokonaisuutena onnis-

tuneen tunnistuslennon suorittaminen on vaativa tehtävä, johon lentäjää koulutetaan nousujohteisesti, kertoo kapteeni Airikka.

– Ensin tunnistuslentotoimintaan tutustutaan lento-oppilaana Hawk-suihkuharjoituskoneella. Sitten Hornet-päivystysohjaajaksi koulutettava harjoittelee sitä saatuaan hävittäjälentolaivueessa tyypikoulutuksen Hornetin lentämiseen. Tämän jälkeen hän voi päivystysohjaajana suorittaa operatiivisia tunnistuslentoja.

Tunnistuslentäminen on yllätyksellistä, ja etenkin uran alkupuolella ensimmäiset operatiiviset tehtävät voivat kapteeni Airikan mukaan olla jännittäviäkin. Koulutus ja tieto tehtävän merkityksestä kuitenkin auttavat karistamaan epäroinin tunteet mielestä.

– Ennen lentoa saattaa mietittyä se, että koskaan ei voi ennalta tietää mitä ilmassa tapahtuu. Lennon aikana jännityksestä ei voi samalla lailla puhua. Ilmassa tukena on tieto siitä, että tämän tehtävän suorittaminen on se tavoite, johon koko vuosia kestänyt lentäjäkoulutus on tähdännyt.

Ilmavoimat

Kuva: Ilmavoimat

Vasa krigsveteranmuseum vill visa krigets rätta ansikte

Vasa krigsveteranmuseum invigdes januari söndagen den 28.1.1999 med en basutställning. Ett omfattande arbete låg bakom museets tillkomst. Redan år 1981 då Österbottens Försvarsgille bildades beslöt man att tillvarata krigsveteranernas arv genom att grunda ett museum. Initiativtagare var Holger Strandberg, Fjalar Rosenlöf, Helmer Wikström och Nils-Erik Nykvist. Man annonserade i tidningarna och samlade så småningom in en hel del föremål och litteratur som hänför sig till Finlands krigshistoria och som sedan förvarades i två lagerrum på Kasernområdet. Först i slutet av 90-talet fick krigsveteranerna efter underhandlingar med Harry Schaumans stiftelse tillgång till rätt stora utrymmen i bottenvåningen i f.d. Finlands banks hus. Veteraner och soldatgossar skred till verket. De målade och snickrade, de skötte till och med elinstallationerna själva.

I dag har museet över 5000 registrerade föremål. Materialet har ordnats så att besökaren har möjlighet att gå igenom museet i kronologisk ordning, ända från 1808-09 års krig via ofärdsår, frihetskrig och det självständiga Finlands krigshistoria. På 1800-talet var Vasa garnisonsstad. Tredje finska skarpskyttebataljonen var då inhytt i byggnaderna runt Kaserntorget. På museet finns bilder av skarpskyttarna, deras första kommandör överste Alexander Rydzewski och den sista, Ralf Furuholm. Ofärdsåren med Bobrikov och förryskningen belyses både i text och bild: 500-mannadelegationen, offer för ryska våldsdåd, en karta över telefon- och telegrafnät i Finland. Ryssarna hade effektiva kommunikationer, som finländarna inte fick använda.

Också jägarna har fått ett eget avsnitt. En karta ut-

Hirsinen Nalle-korsu aidoin rintamaolosuhteet kokenein esinein. Koululaisryhmien ehdoton suosikki.

Korsun Nalle med äkta föremål som upplevt frontförhållandena. Skolgruppernas absoluta favorit.

visar de blivande jägarnas etappvägar 1915-1917. Det finns bilder både från Lockstedter Lager och från paraden på Vasa torg. Fle-re båtar kom vid den här tiden att spela en central roll. Den tyska s/s Equity anlände i månads-skiftet oktober-november 1917 med en vapenlast. Vapnen, som var ryska, hade tyskarna tagit som krigsbyte. Lasten lossades dels vid Vesterö dels vid Tolvmansgrundet i Larsmo. Den 25 februari anlände s/s Arcturus assisterad av isbrytaren Sampo till Vasklot med huvudtruppen av jägarna. Här i jägaravdelningen står en docka klädd i den uniform som jägare Oskar Peltokangas bar då hans sköts vid Mes-sukylä 25.3.1918. Också hans gevär finns på museet. Från frihetskriget är föremål som fältmedicinlä-dor, kikare, skrivmaskiner, stålhelmar, bilder från segerparaden (16.5), men också från själva krigsskå-deplatserna bevarade. En docka i skyddskårsuniform påminner besökaren om hur nära skyddskärer och lotter var kopplade till vårt förs-var.

Under tiden fram till de senare krigen växte orga-

nisationerna snabbt. Det finns bilder från själva stridsutbildningen, från orienteringsövningar, tävlingar och fester. I vitrinerna kan man se en uppsjö av olika föremål som användes, allt från signalflaggor, kartväskor och medicinun-derofficerens väska till handböcker och armbindlar. Det går också att bekanta sig Lotta Svärds Gyllene ord, en Lotta Svärdslåda... Dockor iklädda de olika sektionernas uniformer är ett bevis på organisationens mångsidighet.

Den 30 november 1939 utbröt Vinterkriget. På museiväggen kan vi se bilder från det brinnande Vasa. Staden bombades sammanlagt sex gånger, 20.12, 29.12, 31.12, 12.1, 14.1, och 17.1. På Topeliusdagen (14.1.) 1940 kretsade bom-bplanen fem gånger över staden. Ryssarna visste att det fanns många trähus i Vasa och därför använde de fosforbomber. Den eld som fosforbomberna antände kunde inte släckas med vat-ten utan man måste kväva elden med sand. På en kar-ta har utmärkts var de flesta bomber föll. Bilder visar att endast skorstenarna finns kvar av många trähus

i närheten av vattentornet. En docka i vit skyddsdräkt med skinnmössa, skidor, stavar, ryggsäck och gevär påminner oss om alla de tusen och åter tusen män som försvarade landet mot en övermäktig fiende. Här finns prov på beväpning, gasmasker och ritade bilder av infanterivapen. Elva små kartor visar hur strider-na fördes.

De svenska frivilliga var förlagda vid Salla-Män-kijärvidfronten i Lappland. Lennart Hansson, som var med där, har donerat den vita pälsen, den vita mös-san, byxorna och stövlarna han använde vid fronten. Vid fredsslutet 13.3.1940 tillföll Karelen ryssarna. En liten karta på väggen visar de avträdde områdena. Fortsättningskriget började 25.6.1941. Fram till våren -44 var det ganska lugnt vid Svir och på näset mellan Onega och Ladoga, där de finska trupperna var förlag-da. Många soldater fördrev tiden med olika slags hob-byarbeten. Krigsveteran-museet kan uppvisa en fin-samling av snidade föremål: björnar, en häst med släde, en örn...I den här avdelning-en är också Hangöfronten med via ett antal bilder. En vitrin innehåller miniatyrer av ryska och tyska plan. I en stor monter kan man se en miniatyr av slagfältet vid Tienhaara. Besökaren kan genom att trycka på en knapp få höra fil.lic. Nils-Erik Nykvist berätta om krigshändelserna. Montern bredvid visar situationen vid Lähde-avsnittet vid Summa 10.2.1940. Här kan man välja mellan tre språk, svenska, finska och engelska.

Många österbottningar till-hörde IR 61 under Fortsättningskriget. Regimentet leddes av överstelöjtnant A.K. Martinen. Stolarna, bordet, förvaringskistan och skrivbordet, som soldat-erna hade tillverkat till hon-om, finns också bevarade

på Krigsveteranmuseet.

Det finns också en samling av gevär, pistoler och re-volvrar allt från några M/91 Mosin Nagant militärgevär (Ryss-91:an) till japanska Arisaka-gevär, som togs av de ryssar som avväpnades i början av Frihetskriget. På museet finns också tyska Mauser, svenska Mauser, ett italienskt Terni (Mann-licher-Carcano), maskinge-vär, maskinpistoler, snab-beldsgevär, granatkastare... samt en kanonatrapp.

Soldatgossarna uppförde Krigsveteranmuseets korsu. År 2004 var den klar. Med sina gamla gråa stockväg-gar ger den en äkta beskrivning av en korsu vid fron-ten. Också föremålen, som är från museets samlingar, visar hur man levde i en korsu i främsta linjen, under markytan. I de senare korsurna fanns i allmänhet väningsbritsar. I den undre ligger en soldatdocka och vilar sig. Här finns bord och en hylla för böcker. Fottrasor torkar på ett snöre ovanför kaminen. Bordet är fyllt med tillbehör som en soldat måste ha: matkär- med bestick, muggar, kni-var, väckarklockor, tvättfat, en batteriradio, rakgrejor och skrivdon. Ved till ka-minen har burits in, det finns också huggkubb och yxa. Hjälmen och gasmas-ken har sina platser. Kor-sun har väckt stort intresse bland museibesökarna.

Det finns även mycket annat att se. Vasa Krigs-veteranmuseum har en av landets största medaljsam-

lingar. I långa vitriner finns hundratals medaljer, som ägare eller släktingar done-rat till museet. Aktivisten Harald Bouchts och hans son Christs medaljer upp-tar tillsammans en halv me-ter. De flesta medaljer har anknytning till Österbotten, till IR 61. Det finns också en del fotografier av jägares och Mannerheimriddares medaljer.

Vid en vägg hänger unifor-mer och vapenrockar. Ett 50-tal bordsstandar pryder ett skåp, ett "krigstida" du- kat bord, statyetter, tavlor... Det finns 60 hyllmeter med litteratur och matriklar! Man kan sätta sig ned och läsa vid det långa bordet.

Under årens lopp har man dessutom ordnat inemot 30 olika specialutställningar.

Vasa krigsveteranmuseum, som sköts helt på frivillig basis, besöks årligen av ca 3000 personer. Museet är en tillgång för militärhisto-riska forskare. Ungefär 30 skolklasser per år kommer till museet och för dem är utställningarna ett viktigt komplement till historieun-dervisningen i skolan. Ju längre tid det förflutit des-to mer faller händelserna i glömska eller vad värre är, förvandlas till myter. I ett krig finns det i slutändan inga segerherrar, alla har förlorat för mycket. Vasa krigsveteranmuseum berättar om krigets vardag. Det får oss att inse vilket pris Finlands folk under åren betalat för att vinna själv-ständighet och för att få behålla den.

Koululaiset ovat museolle tärkeä kohderyhmä. Pietarsaaren lukiolaiset vierailivat museossa keväällä 2017. Kaj Sandström kertomassa heille Vaasan talvisodan pommituksista. Tästä alla valokuva ja taiteilijan näkemys tuhoisimmasta pommituspäivästä, "Mustasta sunnuntai-stä" 14.1.1940. Kuvien edessä suutariksi jäänyt ja vaarattomaksi tehty lentopommi.

Skolelever är en viktig målgrupp för museet. Gymnasisterna från Jakobstad besökte museet våren 2017. Kaj Sandström berättar om bombningarna i Vasa under vinterkriget. I bakgrun-den ett fotografi och en konstnärs syn på den mest fördödande bombningsdagen "Den svarta söndagen" 14.1.1940. Framför en flygbomb som förblivit sotare och gjorts ofärlig.

Suomen sodassa 1808-1809 käytössä ollut Pohjanmaan Rykmentin Närpiön komppanien rumpu ja komppanien lipun näköiskopio.

Den trumma som Närpes kompani vid Österbottens Rege-menten använde under Finska kriget samt en kopia av den ursprungliga flaggan.

Vaasan sotaveteraanimuseo haluaa esittää sodan oikeat kasvot

Museon toiminta alkoi Tammissunnuntaina 28.1.1999. Jo kun Pohjanmaan Maanpuolustusilta perustettiin 1981, otettiin sääntöihin toiminnan tavoitteeksi, ei ainoastaan isänmaallishenkistä työkenttelyä, vaan myös sotaveteraanien perinnön ja perinteiden talteen ottaminen. Ilmoitettiin lehdistössä valmiudesta ottaa vastaan erilaisia myöhemmin museoon asetettavia esineitä: univormuja, valokuvia ja kirjallisuutta. 90-luvun lopussa saatiin kellaritilat. Sotaveteraanit ja sotilaspojat kunnostivat huoneet, maalasivat seinät, katon, lattiat ja nikkaroivat näyttelykaapit. Jopa sähköasennuksiin he pystyivät itse. Tänäpäin on museossa yli 5000 esinettä. Kävijä saa kuvan itsenäisen Suomen historiasta, koska esineet seuraavat toisiaan aikajärjestyksessä, aktivistiajasta ja vapaussodasta asti jääkäreihin, suojeluskuntaan ja Lotta Svärd -järjestöön. Seuraavaksi siirrytään Talvisotaan, Jatkosotaan ja Lapin sotaan. 1800-luvulla Vaasa oli varuskuntakaupunki. Kasarmialueelle oli majoitettu 3. tarkkampuujapataljoonassa palvelevat sotilaat. Museossa voimme nähdä kahden komentajan, eversti Alexander Rydzewskin ja eversti Ralf Furuhejmin kuvat. Vuosisadan vaihteessa sortokausi alkoi. Suomen venäläistäminen on mukana sanoin ja kuvin. Kartta esittää 1900-luvun Suomen sähkötylinjoja ja osoittaa kuinka vieraan vallan miehittämää maata voidaan valvoa, Rovaniemen seudulta Hankoon, Turusta Viipuriin. Jääkärit ovat saaneet oman osastonsa. Kartasta voim-

Eversti, Mannerheim-ristin ritari Alpo Marttisen korsiakalusto, jonka Marttisen johtaman JR 61:n ("Sextiettänin") miehet tekivät hänelle lahjaksi Syvärin rintamalla 1942.

Överste, Mannerheimridare Alpo Marttinens korsi möblemang, vilken männens av IR61 (Sextiettän) som han ledde, gjorde som gåva åt honom 1942 vid Svir-fronten.

me seurata tulevien jääkärien etappiteitä 1915–1917. On kuvia sekä Lockstedter Lagerista ja paraatista 25.2.1918 että aselaivoista esim. s/s Equitystä. Museossa on myös nukke, joka on pukeutunut siihen univormuun joka Oskar Peltokankaalla oli yllään kaatuessaan Messukylässä 25.3. Myös hänen kiväärinsä on museossa. Vapaussodalta peräisin on esim. kenttälääkelaatikoita, kiikareita, kirjoituskoneita, nukke suojeluskuntaunivormussa. Sotien välisenä aikana Suojeluskunta- ja Lotta Svärd -liikkeitten jäsenmäärä kasvoi nopeasti. Voidaan nähdä kuvia taisteluharjoituksista, suunnistus- ja hiihtokilpailuista. Marraskuun 30 päivänä 1939 puhkesi Talvisota. Kuvat esittävät palavaa Vaasan kaupunkia. Vaasaa pommitettiin yhteensä kuusi kertaa, 20.12., 29.12., 31.12., 12.1., 14.1., ja 17.1. Topeliuksen päi-

vänä (14.1.1940) pommikoneita saapui viisi kertaa. Venäläiset tiesivät, että kaupungissa oli monta puurakennusta ja käyttivät siksi fosforipommeja joiden sytyttämää tulta ei pysty sammuttamaan vedellä, vaan se on sammutettava tukehduttamalla hiekalla. Valokuvasta voimme todeta vesitornin läheisyydessä olevan suurin piirtein vain savupiippuja ja kivijalkoja. Suojapukuinen nukke sukseen, sauvoineen, selkäreppuineen ja kivääreineen muistuttaa meitä niistä monista tuhansista miehistä, jotka puolustivat maatamme ylivoimaista vihollista vastaan. Yksitoista pientä karttaa kertovat eri taisteluista. Ruotsinmaalaisten vapaaehtoisten sijoituspaikka oli Salla - Mänkjärvi -rintamalla Lapissa. Lennart Hansson on lahjoittanut sodassa käyttämänsä vaatteet: valkoisen turkin, lakin, housut ja saappaat. Rauhansopimuksen (13.3.1940) mukaan Neuvostoliitto otti Karjalan. Jatkosota alkoi 25.6.1941. Oli aika rauhallista kannaksella Äänisen-Syvärin osuudella, mihin Suomen sotajoukot olivat sijoitettuna. Monet sotilaat viettivät aikaansa harrastustensa parissa. Museossa voidaan ihailia pieniä puhdetöitä, karhuja, hevonen rekineen, kotka... Hangon rintama on edustettuna lukuisten kuvien avulla. Lasiset vitriinit sisältävät venäläisten ja saksalaisten lentokoneiden pienoismalleja. Isossa vitriinissä esitetään Tiehaaran taistelua, viereisessä vitriinissä Summan Lähde -rintamaa 10.2.1940. Jatkosodan aikana monet pohjalaiset kuuluivat JR 61:een. Rykmentin komentajana oli Alpo K. Marttinen. Sotaveteraanimuseossa ovat sotilaiden hänelle tekemät tuolit, pöytä, kirjoituspöytä ja säilytyskirjasto. Asekokoelma on aika laaja: kivääreitä,

pistooleita, revolvereita, Mosin Nagant sotilaskivääreistä japanilaisiin Arisaka kivääreihin. On saksalaisia Mauser ja ruotsalaisia Mauserkivääreitä, italialainen Terni (Mannlicher-Car-

no), konekivääreitä, konepistooleita, pikakivääreitä, kranaatinheittäjiä sekä tykinmalleja.

Sotilaspojat rakensivat museon korsun, se valmistui vuonna 2004. Vanhoine harmaine hirsiseinineen se on aidon korsun näköinen. Voimme kuvitella miten sotilaat elivät maanalaisessa korsussa. Alimmalla laverilla lepää sotilasnukke, vieressä on kirjahylly. Pöydällä on mukeja, veitsiä, herätyskello, pesuvati, patteriradio, kirjoitusvälineitä. Narusta riippuu jalkarättejä kuivumassa. Polttopuita on tuotu sisään, kamiina oli lämmitettävä kylminä öinä. Kirves ja hakkuupölkky ovat tietysti sisällä.

Museolla on maan suurimpia mitalikokoelmia. Pitkissä lasivitriineissä on satoja museoon lahjoitettuja mitaliteita, suurin osa niistä on pohjalaisten antamia. On kirjahyllyjä, 60 metriä! Voi tulla lukemaan ja tutki-

lyä.

Vapaaehtoisten hoitamassa Vaasan Sotaveteraanimuseossa käy vuosittain noin 3000 henkilöä. Museo on myös tärkeä historiantutkijoille, koululaisille se täydentää historianopetusta. Ajan kuluessa tapahtumat unohtuvat tai pahimmissa tapauksissa muuttuvat. Itse asiassa sodassa ei ole voittajia, kaikki ovat menettäneet liian paljon. Vaasan Sotaveteraanimuseo kertoo sodan arkipäivästä, se kertoo siitä hinnasta, minkä Suomen kansa vuosien mittaan on maksanut itsenäisyytensä puolesta.

Text – teksti:

Gunvor Pätt, Frihetskrigets Traditionsförening i Kust-Österbotten r.f.

Foto – kuvat:

Ilkka Virtanen, Österbottens Försvarsgille-Pohjanmaan Maanpuolustusilta r.f.

Svinhufvudin Itsenäisyssenaatin asettama lippukomitea esitti Suomen lipuksi Leijonavaakunaan perustuvaa lippua. Museon lippu on valmistettu yksityisenä käsityönä keväällä 1918 kaatuneen vapaussoturien hautajaisia varten.

Den kommitté som Svinhufvuds självständighetssenat tillsatte föreslag som Finlands flagga en fana som baserar sig på Lejonfanan. Muséets fana har tillverkat som ett enskilt handarbete till en jordfästning av en frihetskrigare som stupat våren 1918.

Museon lottasastolla on mm. Vaasan Lottapatsaan (Thea Helenelund) kipsimalli ja lottajohdaja Elmire Salmelle lahjaksi teetetty uniikki lottaryijy.

I muséets lottavdelningen finns bl.a. en gipsmodell av Thea Helenelunds Lottastaty i Vasa och en unik lottarya som man låtit göra som gåva åt lottachefen Elmire Salmi.

JP 27:n jääkäriin Oskar Peltokankaan jääkäriunivormu.

Jägaruniformen som har tillhört JB27-jägaren Oskar Peltokangas

Talvisodan monenlaiset evakuoinnit

Kuva siviiliväestön evakuoinneista ennen talvisotaa, sen aikana ja jälkeen on hieman erilaisimpi kuin usein tiedetään. Tiedämme, että Suojärvellä jäi siviilejä vangeiksi yli 1700, heistä puolet ns. Hyrsylän mutkassa. Suomussalmella jäi evakuoimatta yli 1600 henkeä. Viralliset kuvat kertovat usein reessä istuvista ihmisistä, lehmistä lumisilla teillä ja palavista taloista. On vähemmän kuvia tavaroista, jotka jäivät rautatieasemille, ammutuista eläimistä, evakuoitavia kuljettavista junista tai evakkojen saapumisesta uusille paikkakunnille. Vielä elävät talvisodan evakot ovat jo yli 80-vuotiaita. Onneksi he ovat vielä pystyneet kertomaan omista kokemuksistaan, vaikka suurin osa heistä oli lapsia talvisodan sytyttyä. Lapsen kuva evakkotaipaleesta on kuitenkin positiivisempi ja erilaisempi kuin heidän vanhempiansa evakkotaipaleen kokemukset. Monet halusivat taas unohtaa evakkotaipaleeseen liittyvät ikävät asiat.

Jo lokakuussa oli 250 000 asukkaan Helsingistä lähtenyt vapaaehtoisesti sukulaisten ja muiden luokse 100 000 henkilöä. Samalla tavalla pyydettiin ylimääräistä siviiliväestöä lähtemään mm. Viipurista, Turusta, Tampereelta ja Kotkasta. Itse keskityn vain Karjalankannaksen Vuoksen länsipuolen alueen evakuointiin 8 000 asukkaan Valkjärven pitäjän näkökulmasta. Kunnan elämä oli muuttunut Jääkäripataljoona 2:n uusien kasarmien rakentamisen myötä 1927. JP 2:n komentajina olivat monet myöhemmin kenraaleiksi tulevat upseerit, kuten Airo, Paalu ja Sihvo. Myös Viipurin suunnasta 1930 rakennettu rautatie muutti Jauholan kylän kun-

Sipposten talo eli tätini talo v. 1991, kun kävin ensimmäisen kerran Valkjärvellä. Taloa ei ehditty polttaa marraskuussa 1939 eikä elokuussa 1941, ja se jäi sinne ehjänä 1944. Taloa ei oltu maalattu 47 vuoden aikana, ja se on vielä nytkin jäljellä.

nan liikekeskukseksi. Rata rakennettiin pääasiassa sotilaallisia tarpeita varten, sillä radan varren kunnissa oli vähän teollisuutta. Väestöstä 65 % sai toimeentulon maataloudesta. Jokaiselle asemalle rakennettiin pitkät sotilaskuormausraiteet armeijaa varten. Niistä oli hyötyä myös siviileitä evakuoitaessa, kun samat junat olivat ensiksi tuoneet sotilaita pitäjän pohjoisosassa olevaan pääasemaan (Mannerheim-linjaan).

Evakuointisuunnitelmat olivat hyvät, mutta niiden perusteella ei evakuointia ehditty tehdä, vaan jouduttiin nykykielellä sanottuna inspiroimaan sodan pikaisen syttymisen takia. Vapaaehtoisesti evakkoon oli 9.-12.10.1939 lähtenyt jo lähes 2000 ihmistä. Samoin aseman kautta evakuoitiin myös naapurikuntalaisia ja heidän karjaansa. Viranomaisien ja myös pankkien arkistojen siirto aloitettiin. Väestönsiirtoon kauemmaksi kuin Viipurin läänin oikeutetuille alettiin jakaa siirtovapaalippuja.

Ongelmaksi alkoi muodostua väestöruuhkat Mikkelin seudulla. Siksi monet tulivat takaisin ennen talvisodan alkamista. Rajan läheisyydessä olevia kunnissa, kuten Terijoella, 5–15 km alue rajasta tyhjennettiin ihmisistä. Sotilasviranomaiset ehdottivat 50 km rajasta, mutta se ei toteutunut. Siksi sodan alkaessa siviiliväen siirto haittasi sotilaiden siirtoja. Vihollisen lentokoneiden maalina olivat mm. rautatieasemat, joissa oli yhtä aikaa sotilaita ja myös siviilejä.

Mummoni oli lähtenyt jo lokakuussa Pieksämäelle edesmenneen puolisonsa sukulaisten luo vapaaehtoisesti evakkoon lastensa kanssa. Mukaan oli saanut ottaa vain sen, minkä käsissään pystyi kantamaan. Hänellä oli varmaan surua aivan tarpeeksi jättäessään talon ja perheen tavarat. Hän kuoli keuhkokuumeeseen jo toisena evakoviikkona eikä ehtinyt enää nähdä talvisodan toista evakuointia 30.11., johon mennessä lapset olivat tulleet

takaisin Pieksämäeltä, kun esim. koulut avattiin uudelleen. Lasten piti taas jättää koti vanhemman siskon johdolla ja ottaa mukaan vain käsissä kannettavat tavarat. Aikuiset ja alaikäiset lapset pääsivät vielä uudelleen takaisin kotiin v. 1942. Kotitalo ja naapuritalot olivat säilyneet ihmeellisesti, koska monet talvisodassa säilyneet talot paloivat taas elokuussa 1941 neuvostoliittolaisten joukkojen perääntyessä Leningradin suuntaan. Jatkosodassa piti talot ja tavarat jättää nopeasti vielä kolmannen kerran 11.6.1944.

Ensimmäisenä sotapäivänä 30.11.1939 joutuivat kunnan eteläiset ja itäiset kylät tykistötulen ja pommituksen alaisiksi. Ihmisiä lähti Viipurin suuntaan klo 8 ja 11.40 lähtevillä junilla. Heitä majoitettiin myös kirkonkylän ja asemanseudun rakennuksiin. Klo 16.10 lähtevällä moottorijunalla pääsi vielä osa lähtemään, mutta tykistötuli ulottui jo asema-alueelle. Klo 21 varsinaiseen evakuointiju-

naan lähteviä ei ollut kuin 175 henkilöä Valkjärvellä ja 400 henkilöä Korpiojalla, joka oli seuraava asema Viipurin suuntaan. Tällöin saatiin myös tieto, että väestö lähetetään Hämeeseen Jokioisiin, Humppilaan ja Ypäjälle.

1.12. apteekki- ja muut tärkeät varastot lähetettiin pois kuorma-autoilla ja klo 7 ehdittiin vielä viedä ihmisiä viimeisellä junalla. Sen jälkeen ihmiset alkoivat siirtyä jalan, hevosilla tai VR:n muutamalla linja-autolla Korpiojan asemalle 10 km:n päähän. Sieltä pääsi lähtemään pois vielä 2500 ihmistä kahdella junalla. Armeija oli ottanut osan hevosista ja lopuilla siirryttiin asemille. Suurin osa sioista ja lampaista oli luovutettu teuraaksi jo lokakuussa, mutta omistajat tai sotilaat ampuivat jäljelle jääneet, kuten koirat ja kissatkin. Lehmistä yritettiin säilyttää ainakin kantakirjalehmät.

2.12. saatiin vielä 300 henkeä junan kyytiin Ristsepälästä 40 km:n päästä. Kaukilassa 30 km:n päässä saatiin vielä lastattua yli 2000 eläintä, vaikka osaa oli jo lähdetty viemään Antrean Imatran suuntaan.

3.12. vihollisen joukot saavuttivat Valkjärven keskustan. Perääntyvät suojajoukot suorittivat hävitystöitä ja hevoskolonnat kuljettivat heiniä Kaukilassa lastattaville 3000 lehmälle. Ratsupartioiden avulla saatiin ajettua sinne metsiin karanneita lemmiä. Väestön loppuosa oli saatu pois Valkjärveltä, mutta eläinten lastaus jatkui. Lokakuussa oli armeijalle luovutettu 400 nautaa ja saman verran jäi metsiin viholliselle.

4.12.1939 evakuointi oli päättynyt. Tavaravakuointia ei oltu voitu suorittaa

ajan ja kuljetusvälineiden puutteen takia. Lokakuun aikana oli onneksi ehditty siirtää suurin osa sadosta ja kauppojen varastoja, mutta väestön lähes kaikki irtain omaisuus jäi asemille tai taloihin. Valkjärvellä ei onneksi ollut suuria varastoja tai myllyjä, kuten Viipurissa. Sumuiseksi muuttunut sää 2.12. auttoi evakuointia, koska vihollisen lentotoiminta väheni. Lentosää parani vasta kuun puolivälissä. Pakkasta oli pari astetta, tiet jäisiä ja lunta oli vähän. Lokakuun evakuoinnin yhteydessä päästiin normaaleilla henkilöjunilla, mutta nyt tavaravaunuissa matka Ypäjälle kesti muutamia päiviä ruuhkaisten ratojen takia. Evakuointi onnistui rautatien ansiosta kuitenkin paremmin kuin ilman sitä. Ihmiset säilyttivät mielenmalttinsa, vaikka sinne jäi talo, maat ja metsät; karja ja muut tavarat luovutettiin valtiolle. Käteen annettiin vain pieni kuitti, että ”maksu suoritetaan myöhemmin ilmoitettavana aikana”. Muutamat hankalat yksittäiset ukot eivät lähteneet taloistaan, vaikka poliisi tai suojeluskunnan edustajat pyysivät. He palasivat siviiliselvityksestä huhtikuussa 1940.

Ypäjällä majoitustilanne oli aluksi huono, kun satoja ihmisiä majoitettiin aluksi koulujen ym. lattioille, peseytymismahdollisuudet olivat vähäiset, vaatteet samat kuin lähtiessä, mutta ruokahuolto toimi kuitenkin olosuhteet huomioon ottaen kohtalaisesti. Hämmäläinen vähäpuheinen kulttuuri ja karjalainen puheliaisuus aiheutti välillä kuitenkin ongelmia. Kaikki paikalliset eivät ymmärtäneet evakkojen tai viranomaisien tilannetta. Suhtautuminen alkoi muuttua, kun ypäjälaisten omat rintamalla olevat pojat pääsivät lomilla kertomaan,

Isäni kotitalon pihakoivu on jäljellä talon kivijalan vieressä. Paikalla on vieressä venäläisten rakentama talo.

Tyhjä tontti tätini ja isän kotitalon välissä.

Veturitallin rauniot, joihin oli tehty maauimala. Kuva vuodesta 1991. Rauniot on nykyään purettu pois.

mistä evakot ovat ja mitä he ovat kokeneet. Sen jälkeen jopa polttopuiden saanti kylmiin asumuksiin alkoi onnistua paremmin. Luovutetun Karjalan 180 000 lehmästä saatiin siirrettyä 120 000 kpl, mutta 1940 lopussa niistä oli jäljellä enää 30 000. Lehmät tulivat eri junissa, jopa avovaunuissa, nälkäisinä ja huonossa kunnossa. Lehmä oli monelle arvokkain omaisuus ja niistä yritettiin pitää hyvää huolta. Ihmisiltä jäi koteihin myös tärkeät ompelukoneet ja polkupyörät.

Evakot olivat samanlaisia suomalaisia luterilaisia kuin ypäjäläiset. Siksi välillä tuntui ”ryssittely” epäoikeudenmukaiselta. ”Ko määtkouluu, niin riitaa ei saa haastaa, eikä tapella. Mut jos joku käyp käsiks, niin piä puoleheis. Alottaa itse ei saa, mut puoleis piä ja kottii ei tarvitse tulla kantelemmaa. Käytä järkijäis, mite pärjää.” Tällaisilla neuvoilla lapset pärjäisivät. Monen kohdalla karjalaisuuden takana

oli myös muuta. Oman mummoni äiti oli syntynyt 1853 Kuhmalahdella Tampereen lähellä ja tullut 1878 palvelijaksi Valkjärven pappilaan, jossa tapasi tulevan miehensä, joka oli pappilan lampuotina (vuokraviljelijänä). Pappani oli taas lähtenyt Savosta Piek-sämäeltä etsimään parempaa toimeentuloa Karjalaan rautatierakennuksille, kun Surnuinmäen kiviset ja kaskeut pellot eivät enää antaneet toimeentuloa nuorille. Itsenäisyyspäivä 1939 meni evakkojunassa ja joulua ”juhlittiin” 200 muun kanssa Ypäjän Palikkalan koulun lattioilla asuen. Vanhin veli ja vanhimman siskon puoliso taistelivat kotipitäjän alueella Mannerheim-linjalla. Toiseksi vanhin veli oli lähtenyt 18-vuotiaana vapaachtoisena talvisotaan. Vanhin sisko huolehti omasta lapsestaan, sisaresta ja kolme nuoremasta veljestä. Kaikkea ei aivan uskottu, kun radiouutisten mukaan rintamalinja siirtyi vain länttä kohti uusiin ”parempiin” aseisiin. Hel-

mikuussa rintama siirtyi jo Viipurin edustalle ja lopustakin Valkjärven alueesta luovuttiin. Ei vielä tiedetty, että v. 1940 raja siirtyi lännemmäksi kotikunnasta ja että voidaan palata vielä kerran takaisin kotiin 1942 ja lähteä sieltä viedä uudestaan 1944. Valkjärvellä päästiin virallisesti käymään vasta 1990. Monet eivät lähteneet enää sinne. He halusivat säilyttää mielessään hyvät muistot ennen sotaa. Kotiseuturökillä kävijöiden kertomukset vahvistivat, että päätös oli oikea, vaikka siellä tilanne on 30 vuodessa muuttunut paljon paremmaksi tähän mennessä. Valkjärvestä on tullut pietarilaisten mökki-alueita, mutta pähkinäpensasat kasvavat edelleen.

Evakkojen lapsena on vaikea ymmärtää, että yli 80 vuoden jälkeen pitää Ukrainan siviiliväestön kokea samoja asioita. Heitä kuljetetaan pimennetyissä junissa kuten ennenkin ilman aivan varmaa tietoa määränpästä. Onneksi tieto-

Veturitallin rauniot, joihin oli tehty maauimala. Kuva vuodesta 1991. Rauniot on nykyään purettu pois.

Sodissa säilynyt asemamakasiini kuvan vuonna 1991. Ratapihalta on purettu raiteet pois.

liikenneyhteydet ja some tavoittavat ihmisiä paremmin tavoittamaan auttavia ihmisiä ja esim. sukulaisia muualta Euroopasta. Talvisodan syttyessä piti luottaa enemmän vain viranomais-tietoon. Samoin ukrainalaisilla on nyt samanlaisia tuntemuksia kuin suomalaisillakin evakoilla, eli lapset

pitää ensiksi saada turvaan tai mihin pääsemme, ja miten meihin suhtaudutaan. Media näyttää nyt nopeammin esim. äitien ja lasten hädän väline tavaroinen. Toivottavasti meillä on nyt paremmin median avulla ymmärrystä asioihin kuin joissakin Suomen paikoissa 1939 syksyllä, kun evakko-

ja arvosteltiin ja sanottiin, miksi te tänne tulitte.

Teksti ja kuvat:
Osmo Halonen

Talvisodan päättymisen 82. muistopäivä Kalajoella

Talvisodan päättymisen 82. muistopäivää vietettiin perinteisesti 13.3. seppeleenlaskutilaisuudella kello 12 Kalajoen kirkolla.

Talvisodan uhreina kaatui rintamalla 33 kalajokista,

joista 13 Pitkärannassa.

Vallitsevan maailmantilanteen vuoksi poikkeuksellisen vakavissa merkeissä vietettävään tilaisuuteen toivat isänmaallista tunnelmaa kanttori Veli Ainalin

johtaman lauluryhmän esittämä Finlandia-hymni sekä yhteisesti laulettu maanpuolustajan oma virsi Jumala ompe linnamme. Sepeleen talvisodan kaatuneiden muistoa kunni-

oittaen Kalajoen kaupungin, seurakunnan sekä maanpuolustusjärjestöjen puolesta laskivat Kalajoen seurakunnan pastori Niko-Pekka Ovaskainen, veteraanityön ja sotaorpo-

yhdistyksen pitkäaikainen toimija Mirjam Kalliokoski sekä reserviupseerikerhon

puheenjohtaja Sami Salmu.

Teksti: Sami Salmu

Lippuvartiossa Timo Taari ja Jari Vähäkainu, lipunkantajana Lassi Suni. Kuva: Juha Alakastari

Talvi- ja jatkosodan muistomerkillä kunnioitavissa Tero Turvanen ja Tuomas Niemi. Kuva: Juha Alakastari

Lippuvartiossa Timo Taari ja Jari Vähäkainu, lipunkantajana Lassi Suni. Seppelartiossa Sami Salmu ja kunnioitaviossana Aleks Nivala, Eero Lehto sekä Tuomas Niemi ja Tero Turvanen. Kuva: Juha Alakastari

Pohjanmaan aluetoimiston päällikkö vaihtui 1.3.2022

Marraskuusta 2018 alkaen Pohjanmaan aluetoimiston päällikkönä toiminut everstiluutnantti Mauri Etelämäki siirtyi 1.3.2022 uusiin tehtäviin Maanpuolustuskorkeakouluun, missä hänen tehtäväkuvanaan on toimia Sotatekniikan laitoksen johtajana. Etelämäkeä aluetoimiston johdossa seuraa everstiluutnantti Pasi Heinua.

Aluetoimiston päällikön tehtävistä pois siirtyvä Etelämäki osoittautui runsaat kolme vuotta kestäneen toimikautensa aikana aikaansaavaksi ja samalla yhteistyökykyiseksi ja -halukkaaksi toimijaksi mm. sotaveteraanien sekä vapaaehtoisen maanpuolustuksen järjestöjen kanssa. Joukko pohjalaisia maanpuolustusjärjestöjä toivoikin tästä syystä tilaisuutta osoittaa

Porin Prikaatin apulaismomentaja Riku Suikkanen (vas.), toisiin tehtäviin siirtyvä Mauri Etelämäki sekä Pohjanmaa aluetoimiston uusi päällikkö Pasi Heinua yhteiskuvassa. Pöydällä Mauri Etelämäen vapaaehtoiselta maanpuolustusväeltä tilaisuudessa saamat huomionosoitukset.

kiitollisuutensa Etelämäelle hänen kautensa aikana vapaaehtoista maanpuolustustyötä kohtaan osoittamastaan arvostuksesta ja tuesta. Mahdollisuus huomionosoituksiin avautui, kun Porin prikaati kutsui 21.2.2022 vallitsevasta koronatilanteesta johtuen pienhkön joukon järjestöjen edustajia ravintola Fondiksessä Vaasassa järjestettyyn päivällistilaisuuteen. Tilaisuudessa kutsujatahoa edustivat everstiluutnantti Etelämäen lisäksi prikaatin apulaismomentaja eversti Riku Suikkanen ja uusi aluetoimiston päällikkö everstiluutnantti Pasi Heinua. Läsnäolijat saivat näin ensituntuman myös uuteen päällikköön.

Tilaisuudessa Mauri Etelämäelle luovutettiin jär-

jestöjen hänelle yhteisesti esittämä Vapaussodan Perinneliiton Sininen Risti, Pohjanmaan Maanpuolustuskillan Ansioristi sekä Vaasan Rintama- ja Sotaveteraanien, Vaasan Reserviupseeripiirin, Jääkäriprikaati 27 Perinneliiton Vaasan osaston ja Vapaussotiemme Lakeuden Perinneyhdistyksen pöytästandaarit.

**Teksti ja kuvat:
Ilkka Virtanen
Österbottens Försvarsgille-
Pohjanmaan
Maanpuolustuskilta**

Pohjanmaan Maanpuolustuskillan puheenjohtaja Arja Rantanen luovuttaa Etelämäelle killan Ansioristin.

Raimo Latvala luovuttamassa Etelämäelle Vapaussodan Perinneliiton myöntämää Sinistä Ristiä.

Tervetuloa Suomeen, Lockheed Martin F-35A Lightning II

Kalajoen Reserviläiset ry:llä harjoitusammuntoja – myös toiminnallinen kesä odotettavissa

Kalajoen Metsästysyhdistyksen ampumaradalle koontui lauantaina 26.2. noin 10 hengen innokas reserviläisjoukko. Harjoitusammunnat suoritettiin rastikoulutuksena yhdistyksen jäsenten omilla aseilla. Ammunnan johtajana toimi virallinen ammunnanjohtaja Jari Kerola ja kouluttajina Tuomas Niemi sekä Jarkko Hyry. Sää suosi ammuntopäivää. Harjoituksen osallistujat ampuivat pistoolilla, reserviläiskiväärillä ja Tikan uutuuskiväärillä (kaliiperi 6.5 mm). Reserviläiskiväärirasti suoritettiin SOTVA-ammuntojen tyyliin. Taulut asetettiin 50, 75 ja 100 metrin etäisyyksille, ja ampujat saivat kiitettävästi osumia.

Rastien lomassa keskusteltiin Ukrainan tilanteesta ja sen seuraamuksista kotimaan tilanteeseen. Tapahtumaan osallistui myös naisia, joiden osuus Kalajoella reserviläisjärjestöissä on ollut kovassa kasvussa. Paikalla oli molempien paikallisten reserviläisyhdistysten jäseniä.

Ammuntojen lomassa paistettiin makkaraa. Kuvassa Kalajoen Reserviläiset ry:n pj. Jari Kerola (oikealla) ja vpj. Jarkko Hyry. Kuva: Jari Kerola

Rastikoulutuksen jälkeen taulut asetettiin 300 metrin päähän Tikka-kiväärin tarkkuuden testaamiseksi. Nykyään ammunta pidemmille matkoille aloitetaan virittämällä wifi-yhteydet puhelimeen, kameraan, tablettiin

ja kiikaritähäimeen. Kuvayhteyksien avauduttua ja kiikaritähäimen säätöjen jälkeen aloitettiin rastikoulutus tarkkuusammuntana 300 metrin päässä olevaan maaliin. Ammunnan kulku

pystyttiin siirtämään kiikaritähäimellä videokuvaksi, joka antoi koulutusmielessä ampujalle paremman tunteen siitä, miten oma suoritus onnistui.

Uutuuskiikarina oli Zeiss 5-25x56 LRP S5 millira-

diaanisena. Se on tulossa markkinoille tulevana kesänä. Aseena oli Tikka TAC A1 konseptikivääri raskaalla SS-piipulla. Tukki oli vaihdettu Spuhr SICS-uutuusmalliin, joka tulee myös kohta markkinoille. Jalustana toimi Spuhr SP-4002. Laitteistot olivat lainassa FinnAccuracy Oy:ltä. Tällä konseptilla ammunta oli mukavaa ja tarkkuus erittäin kiitettävää. Varsinkin 6,5 mm kaliiperi oli erittäin tarkka ja positiivinen yllätys 300 m tarkkuusammuntaan. Kouluttaja pystyi seuraamaan ammunnan kulkua omasta älypuhelimestaan.

Naisille suunnatut ammunnat ovat olleet Kalajoella jo useamman vuoden ohjelmistossa yhteistyössä MPK:n Pohjanmaan piirin kanssa. Yleensä Kalajoella on järjestetty pimeäämunnat vuoden vaihteessa, mutta nyt ne jätettiin toteuttamatta koronan takia. Yhdistyksen puheenjohtajan mielestä ammuntoja olisi mahdollista järjestää vielä useammat vuoden 2022 aikana. Yhdistyksessä löytyy

vapaaehtoisia ja tahtoa järjestää ampumarjoituksia. Tarkkuus- ja harjoitusammunnoissa on osattu yhdistää harjoittelu metsästäjien ja reserviläisten arvoja kunnioittaen. Kalajoen Reserviläiset ry täyttää tänä vuonna 60 vuotta. Yhdistyksen viiri on valmisteilla, mistä sitten juttua tuonnempana.

Kalajoelle on tulossa iso tapahtuma ensi kesänä. Reserviläisyhdistyksen jäseniä osallistuu Kokouksen kesäjuhlaan järjestysvalvojina. Jäseniä on jo koulutettu tapahtuman aikaisiin tehtäviin yhteistyössä Hiekkadyynin kanssa. Tapahtuma on laatuaan jo toinen, jossa reserviläiset toimivat järjestysvalvojina. Myös muihin isompiin tapahtumiin on tullut kyselyjä näiltä tiimoilta. Kalajoella järjestetään ampumaviikonloppu myös tulevana kesänä yhteistyössä MPK:n Pohjanmaan piirin kanssa.

Jari Kerola

Kalajoen Reserviläiset ry:n puheenjohtaja

Reserviläinen ja lisälaitteet ammunnan suorittamiseen. Kuva: Jari Kerola

Reserviläinen testaa Tikan kivääriä 300 m radalla. Kuva: Jari Kerola

Huomionosoituksia Kalajoen Reserviläiset ry:ssä

Pitkäaikaisesta työstä Kalajoen Reserviläisten hyväksi huomioitiin 6.12.2021 vapaaehtoisen maanpuolustustyön ansiomitalilla korpraali **Jarkko Hyry**. Hyry on yhdistyksen varapuheenjohtaja, aktiivinen varainhankkija ja talkoolainen.

Jari Kerola

Pj. Kalajoen Reserviläiset ry

Vaiettu saksalaisen liitokoneen pakkolasku

Kokkolan suojeluskuntapiirin alueella ei ollut 1943 jatkuvasti miehitettyjä il-mavalvonta-asemia. Valvonta jäi tilapäisten asemien huoleksi. Niitä sijaitsivat Kalajoella, Ylivieskassa, Lestijärvellä ja Perhossa. Kokkolan ilmasuojelukeskuksessa pidettiin koko vuoden ”jatkuva päivystystä hälytystehtävällä” vänrikki G. Wickströmin johdolla. Viholliskoneita havaittiin kolme kertaa. Onneksi ne kaikki olivat vain tiedustelutehtävissä.

Muita koneita lensi tiuhemmin. Saksalaiset koneet kuljettivat rahtia Porista Ouluun ja pohjoisemmaksi. Kerron tapauksesta, joka jäi ilmeisesti sotasensuurin takia yllättävän monelle oudoksi. Lohtajalainen Juhani Jukkola on kirjoittanut siitä lyhyesti. Hän totesi, että ei muista varmasti ajoitusta, mutta piti silti tiukasti kiinni vuodesta 1942. Kokkolan suojeluskuntapiirin vuosikertomuksen mukaan onnettomuus tapahtui kuitenkin vasta seuraavana vuonna. Alkuperäinen kirjallinen lähde on luotettavampi kuin ihmisen muisti. Saksalainen syöksypommittaja Junkers 87 ”Stuka” veti vaijerilla perässään erilaisella sotamateriaalilla täyteen lastattua liitokonetta, joka oli tyypiltään DFS 330. Kalastajat muistelivat Stukan perän olleen selvästi korjatun oloinen. Kone piti kovaa ääntä, mutta eteni silti kuin ”täi tervassa.” Jostain syystä Someron saaren tienoolla hinausvaijeri irtosi.

Liitokoneen ohjaimissa oli muistitiedon mukaan 18-vuotias nuorukainen. Hän ohjasi koneen kiertämään laajaa ympyrää. Kuitenkin jokaisella kieroksella meren pinta läheni. Lentäjä piti meren käynnin kannalta turvallisimpana yrittää pakkolaskua Kuusiluodon ja Ison Mansikan sekä toisaalta Ruohokarin ja Käräjälüodon väliseen suojaiseen salmeen, joka tunnetaan nimellä Majjan reikä.

Lentäjän kamppailua seurasi Kraaselin suunnasta Lauri Tilus, joka kutsuttiin armeijan palvelukseen talvella 1944. Hän kertoi, että sinä päivänä siian kutu oli kiihvimmillaan. Siitä armoitettu kalamies päätteli, että kyseessä oli lokakuun 15. päivä. Myöhemmin Tilus kävi pakkolaskupaikalla. Lentäjä oli onnistunut välttämään lähellä vaanineet suuret kivet. Kone oli vajonut ilmeisen ehjänä noin kahden metrin syvyyteen viistottain pyrstön osoittaessa hiukan merelle päin.

Pahasti kastunut lentäjä oli päässyt kahlaamaan Ruohokarin rantaan.

Kuvan lähde: Bundesarchiv, Bild 1011-567-1523-38 / Stöcker / CC-BY-SA 3.0.

hokarin rantaan. Syksyinen merivesi kylmetti hänet ilkeästi. Jonkinlaisen ensi-avun lentäjä sai kuitenkin saaren vartijalta. Pelastustehtävään määrättiin Himangan ilmasuojeluosasto, jota johti kauppias Ensti Tilus. Is-miesten kirjavahvuus oli 50, mutta vain kuusi heistä täytti koulutusvaatimukset. Se riitti.

Himangan merisuoje-luskunnalla oli vuonna 1929 rakennettu partiovene SP 29. Sen nimi oli kyllä kommunistien suussa vääntynyt muotoon ”Saatanan Perkele”. Kylmettynyt saksalainen nuorukainen lepäsi ja lämmitteli kaksi päivää Uuno Uunilan luona. Uunila ja vaimonsa osasivat ainakin englantia. He olivat saapuneet talvisodan alla sukuloimaan Amerikasta, mutta pääsivät palaamaan uudelle mantereelle takaisin vasta sotien jälkeen.

Kun liitokonetta päästiin nostamaan merestä, vesi oli jäänyt jo riitteelle. Sahan hinaajalla edettiin kuitenkin melko helposti uppoamispaikalle. Siivet irrotettiin ja kuljetettiin Alaviirteen kautta ilmeisesti suoraan Ouluun. Lauri Tilus näki kuljetuksen kotipihaltaan, joka oli tuolloin aivan maantien vieressä.

Liitokoneen runko puolestaan tuotiin aluksi Himangalle suolaamon lähellä sijainneelle Hugo Alhon pajalle. Läheisen kirkonkylän kansakoulun oppilaat olivat tuolloin välitunnilla ja riensivät katsomaan ihmettä. Pajan sisälle poikia ei päästetty, mutta oppitunnilta he sil-

Suoje-luskunnan partiovene SP 29. Sotilaspoikia lähdessä harjoituksiin Lohtajalle. Veneen keulassa aivan talvisodan lopussa kaatunut opettaja Eino Linna.

ti myöhästyivät. Opettaja Raivola käyttäytyi sukunimensä mukaisesti.

Suoje-luskuntapiirin vuosikertomuksessa todetaan, että niin lentäjä kuin sotamateriaali saatiin pelastettua varmalta tuholta. Kuitenkin rannan kaislikkoon levinneitä säilykepurkkeja ”evakuoitiin” niin Himangalle kuin Alaviirteellekin, jossa aluksi pelättiin säilykkeiden terveellisyyttä. Nälkä ajoi avaamaan purkit, eikä ”myrkytyksiä” tai muuta sattunut. Selvisiköhän nuori lentäjä sodan lopustakin?

Teuvo Tuorila

Kuvan lähde: Bundesarchiv, Bild 1011-567-1523-38 / Stöcker / CC-BY-SA 3.0.

Talviset perinneaseammunnat Haapajärvellä

Vuoden 2021 viimeisessä kilpailussa saatiin ajatus järjestää kilpailu perinneaseilla heti alkutalvesta 2022. Liuskan Jounin, Remeksen Jukan ja Ojalan Jarnon ideahautomossa kehittyi ajatus järjestää kisa haastavissa olosuhteissa ja talvisodan hengessä. Tavoitteena oli olla pakkasta vähintään 20 astetta. Toisin kävi – lämpötila 5.2.2022 oli lähellä nolaa, uutta lunta satanut 30 cm ja tuisku päälle!

Niemelän Heikki soitti ennen aamuseitsemää ja kysyi, pitääkö lähteä traktorilla auran kanssa liikkeelle. Sanoin, että odota hetki niin soitan vartiostoon. Soitto vain ja lupa tuli! Heikki ampaisi hakemaan rehupaalin lampaille ja siten lumitöihin. Kovan työn Heikki tekikin, kun avasi tiet ja puhdisti parkkipaikat ja tien radoille.

Kello lähestyi kymmentä, ja autoja alkoi tulla parkkipaikat täyteen. Osallistujien määrä oli yllätys, kaukaisimmat saapuivat Oulusta asti. Kuneliuksen Arto hoiti grilliä, josta sai ostaa kah-

via ja makkaroita pientä korvausta vastaan.

Sitten varsinaiseen ammutaan. Heikompinäköinen ei 300 metrin radalla erottanut tauluja säätilan takia, onneksi tuisku hellitti ennen kisan alkua. Kiväärin tulosten taso oli kova, josta kertoo sekin, että 1.-3. sijojen piste-ero oli yksi piste. Pistooliradalla nähtiin upeita suorituksia ja arvokasta kalustoa, tulokset ja kuvat kertovat näistä tarkemmin.

Pientä parannettavaakin löytyi. Olemme kehittäneet kilpailuja varten Excelliin helpon tuloslaskennan, ja samalla kirjoitamme laskut suoraan koneella ja annamme viivakoodatun laskun mukaan. Tietokoneella saamme varmasti nopeutta ja tarkkuutta tulosten laskentaan.

Lopuksi seuran ja omasta puolesta lämpimät kiitokset kaikille kilpailijoille ja toimitsijoille, tästä on hyvää jatkaa.

Markku Takala

Kuvat: Jukka Remes

Perinekivääriluokan tulokset:

1. Mikko Aalto	128 p.
2. Marko Sandelin	127 p.
3. Matti Huttunen	127 p.
4. Markku Estola	117 p.
5. Mikko Ampula	116 p.
6. Matias Löytynoja	111 p.
7. Osmo Hyvärinen	111 p.
8. Antti Vierimaa	103 p.
9. Arto Kunelius	90 p.
10. Hannu Haavisto	88 p.
11. Asko Holopainen	75 p.
12. Jukka Remes	47 p.
13. Kari Tuominen	0 p.

Isopistooliluokan tulokset:

1. Jari Laukka	357 p.
2. Mikko Aalto	353 p.
3. Ari Haapa-aho	349 p.
4. Miika Niskala	339 p.
5. Mika Tikka	335 p.
6. Markku Estola	331 p.
7. Jussi Leinonen	330 p.
8. Jouni Liuska	320 p.
9. Matias Löytynoja	316 p.
10. Jarno Ojala	309 p.
11. Osmo Hyvärinen	300 p.
12. Marko Sandelin	297 p.
13. Antti Vierimaa	284 p.
14. Jukka-Pekka Parttimaa	238 p.
15. Arto Kunelius	223 p.
16. Matti Huttunen	203 p.
17. Ville Rautio	143 p.
18. Kari Tuominen	139 p.
19. Heikki Niemelä	48 p.

SRA-TUOMARIKURSSI 9.–10.4.2022 YLIVIESKASSA

Aika ja paikka: Teoriakoulutus 9.4.2022 klo 9.00–17.00, Juurakon sauna- ja kokouksetilat, Juurikoskenkatu 6, Ylivieska
Käytännön harjoittelu (harjoituskisa) 10.4.2022 klo 9.30–17.30, Huhmarin ampumarata, Huhmarlammen metsätie 225, Ylivieska

Tavoite: SRA-tuomaristatuksen saavuttaminen

Kenelle kurssi soveltuu: SRA-ampujastatuksen omaavat henkilöt, joilla kokemusta kisaamisesta ja toimitsijan tehtävistä. Etusijalla kurssille valittaessa ovat Keski-Pohjanmaan piirin alueen jäsenyhdistysten jäsenet.

Lisätietoja löytyy RESUL:in tapahtumakalenterista: <https://resul.fi/tapahtumakalenteri-2022/>

Ilmoittautumiset: uuden SRA-asiointipalveluiden kurssiosion kautta.

Kerro lisätietoja-kohdassa edustamasi reserviläisyhdistys. Etusijalla kurssille valittaessa ovat Keski-Pohjanmaan piirin alueen yhdistysten jäsenet.

Käytännön osuudessa ammutaan 4–6 rastin harjoituskisa. Rastikuvaukset, tarvittava aseistus ja laukaisumäärät toimitetaan kurssille hyväksytyille ennen kurssin alkua. Järjestäjän puolesta ei järjestetä laina-aseistusta. Kurssilaiset toimivat käytännön osuudessa ampujina sekä toimitsijoina.

Hinta: 70 €. Maksuohjeet toimitetaan kurssille hyväksytyille ennen kurssin toteutusajankohtaa.

Pääkouluttaja: SRA-ylituomari Matti Kariniemi
Kurssinjohtaja: Veikko Suihkonen, puh: 044 500 8872

Tammisunnuntain viettoa Vaasassa 2022

Tammisunnuntain seppeleenlaskijoina puheenjohtaja Arja Rantanen ja Ilkka Virtanen, Suomen lippua kantoi Kaj Sandström ja Pohjanmaan Maanpuolustuskillan lippua Pasi Jussila. Kuva: Raimo Latvala

Tammisunnuntaita vietettiin Vaasassa seppeleenlaskulla Perinnemuurilla. Maanpuolustusjärjestöjen yhteinen juhla Vaasan Kaupungintalossa jouduttiin perumaan jo toisena vuonna peräkkäin tiukkojen koontumisrajoitusten vuoksi.

Pohjanmaan Maanpuolustuskillan toimintaan korona-aika on vaikuttanut monin tavoin. Sotaveteraanimuseo on voitu pitää avoinna syyskaudella, mutta tammikuussa 2022 jouduimme jälleen sulkemaan ovet hetkellisesti. Katsom-

me kuitenkin luottavaisina eteenpäin ja etsimme jo kuumeisesti kesätyöntekijää museota hoitamaan. Perinteinen kirjoituskilpailumme Mustasaaren ja Vaasan yläkouluille ja lukioille pystyttiin järjestämään syksyn aikana. Parhaimman

Yläasteen parhaimman kirjoituksen laatija Sissel Smeds Vasa övningsskolan yläasteelta. Kuva: Sandra Bernas

yläkoulusarjan tekstin laati Sissel Smeds, joka pohti kirjoituksessaan voisiko Ahvenanmaan kysymyksen ratkaisu toimia mallina kansainvälisten konfliktien ratkaisulle. Ajankohtainen aihe, mutta myös hyvin vaativa yhdeksännen luokan oppilaalle.

Lukiosarjan parhaimmiston muodostivat kolme tekstiä, joiden kaikkien aiheena oli Tulevatko veteraanit koskaan kotiin? Erinomaisista teksteistä jaettiin palkinnot Paula Ala-Aholle, Vaasan lyseon lukio ja Vilma Kesselille.

Parhaimman kirjoituksen laati Olivia Karppi. Palkinnot luovutti Aktia-Säätiö.

Teksti: Arja Rantanen

“Tulevatko veteraanit koskaan kotiin?”

Kysymys oli juuri lähtenyt Elinan huulilta ja hänen sydämen sykkeensä oli kaksinkertaistunut. Hän tiesi, että kyseinen aihe oli hyvin henkilökohtainen. Toivo, jolta oli jäänyt sekä osa fyysistä itseään että myös osa mieltään kummittelemaan sotarintamalle, veti henkeään syvään ja katsoi tuvan ikkunasta ulos ihmetellen. “Milloinkohan tulee tämän vuoden ensilumi?” Toivo kysyi, katsellen vielä ikkunasta ulos. Elina rypisteli paperinsa reunaa. Hän tiesi, että hänen kysymyksensä oli ollut liian tunkeileva.

“Niin muistan miettineeni sinä syksynä”, Toivo jatkoi. Elina nosti katseensa paperistaan ja osoitti kehonkielellään kuuntelevansa. Toivo laski katseensa ikkunasta puoliksi täyteen kahvikuppiinsa. “Olin 19-vuotias, kun sain tietää, että tilanne oli vakava. Tietysti minä ja muutamat ystäväni

ilmoitimme heti menevämmä.” Elina nyökkäili kuunnellensa Toivoa. “Seuravana aamuna hyppäsimme junaan. Muistan sen aamun hyvin. Vaikka tunnelma oli todella synkkä, en ollut koskaan tuntenut itseäni rohkeammaksi.”

Elina katsoi isoisäänsä kuunnellen tarkasti tämän tarinaa. Toivo nosti katseensa lapsenlapsensa. “En olisi sinä aamuna ajatellut, että parin kuukauden päästä olisin yksin rintamalla ilman aavistustakaan siitä, mitä ystäväilleni oli käynyt.” Elinan suupielet putosivat alas ja hän tarttui isoisänsä käteen. “Minua pelotti”, sanoi Toivo hiljaa. “Olin parin kuukauden aikana muuttunut ihmisenä täysin, mutta yksi asia ei ollut minussa muuttunut tippaakaan. Sisä.” Elina hymyili hieman. Hän tunsu kyöneleitten muodostuvan hänen silmissään. Toivo irtautui Elinan kädestä ja

tunnusteli pyörätuolinsa käsin. “Jalkani lähti tammikuun loppuilla. Se otti kipeää”, Toivo kertoi. “Ei vain fyysisesti, vaan koska luulin taisteluideni olevan ohi. En ollut vielä valmis lähtemään kotiin. En, ennen kuin voitto olisi varmasti meidän.”

Toivo rullaili pyörätuolillaan olohuoneeseen ja Elina seurasi häntä. Toivo avasi antiikkivitriniin ovet ja otti syliinsä pienen arkun. Hän avasi sen. Sisällä oli kymmeniä valokuvia, kirjeitä ja muita erilaisia pieniä esineitä. “Sota loppui virallisesti maaliskuussa vuonna 1940, mutta joskus minusta tuntuu, että osa minua on siellä vieläkin”, Toivo sanoi katsellen valokuvia ja näyttäen niitä lapsenlapselleen. Toivo esitteli Elinalle valokuvaa, jossa hän oli kolmen muun nuoren miehen kanssa. Valokuvan taakse oli kirjoitettu “Toivo, Väinö, Juha ja Arvo.” “He olivat

hyviä miehiä. Tietysti minä ikävöin heitä usein, mutta kunnioitan heitä erityisen paljon. He kaatuivat maamme puolesta”, Toivo sanoi katsellen valokuvaa itseltään ja hänen ystäväistään.

Toivo ja Elina istuivat ikkunaa ääressä. “Kai osa minua vieläkin vierailee niissä ajoissa aina silloin tällöin”,

Toivo sanoi. “Kun herään aamulla ja muistan olevani suomalainen, en voi muuta kuin vain hymyillä. Kun katson ulos ja näen Suomen kauniit metsät, tunnen oloni ylpeäksi. Puhun perheelleni ja ystäväilleni suomea, koska olen taistellut sen vuoksi. Olen ylpeä siitä, että saan olla suomalainen.” Elina hymyili ja halasi iso-

isäänsä. He istuivat hetken hiljaa katsoen ikkunasta ulos. Taivaalta satoi vuoden ensilumi.

Olivia Karppi

Vasemmalla kirjoituskilpailun lukiosarjan voittaja Olivia Karppi ja hänen erinomaisesta kirjoituksesta palkittu luokkatoverinsa Vilma Kesseli Vasa övningsskolan IB-luokalta eversti Alpo Marttisen työpöydän ääressä Vaasan Sotaveteraanimuseossa. Kuva: Arja Rantanen

Jääkäripäivänä 25.2.2022 kunniakäyntejä muistomerkeillä Vaasassa

Perjantaina 25.2.2022 tuli kuluneeksi 104 vuotta Suomessa koulutetun Jääkäripataljoona 27:n 950 miestä käsittävän pääjoukon paluusta Suomeen. Jääkärit saapuivat Vaasaan Vaskiluodon satamaan Suomen Höyrylaivaosakeyhtiön lippulaiva s/s Arcturuksella. Seuraavana päivänä Jääkäripataljoona 27 esiintyi uudelle ylipäällikölleen kenraali Carl Gustaf Mannerheimille Vaasan torilla viimeisessä ja samalla ainoassa Suomessa järjestetyssä yhteisessä paraatissaan.

Perinteiden mukaisesti JP 27 Perinneyhdistyksen Vaasan osaston edustajat laskivat Jääkäripäivänä 25.2. kukkalaitteet ja havuseppeleen Vaasaan haudattujen jääkärien muistomerkeille Vanhalla hautausmaalla (arkkitehti Annikki Nurminen 23.9.1995), Jääkäripatsaalle Hovioikeuden-

Jääkärihistoriasta myös muistuttava Perinnemuri sai sinivalkoisen kukkalaitteen Anja Ehrnroothilta ja Pauli Gladerilta

puistossa (kuvanveistäjä, professori ja jääkärikapteeni Lauri Leppänen 25.2.1958) ja Kasarmintorin Perinnemurille (arkkitehti Annik-

ki Nurminen 23.10.1976). Perinnemuurissa on muistolaatat mm. JP 27:lle sekä sen perinteitä vaalineille Kaartin Jääkäripataljoonal-

le (1918–1934) ja Jääkäripataljoona 1 / Pohjanmaan Jääkäripataljoonalle (1945–1964).

Ilkka Virtanen

Lauri Leppäsen Jääkäripatsas Jääkäripäivän auringonpisteessä

Vaasaan haudattujen jääkärien muistomerkeille kukkalaitteen laskivat Marja ja Kaj Sandström (Marja Sandström on jääkäriin tytär)

Martti Ehrnrooth ja Tuula Harjunpää laskivat havuseppeleen Jääkäripatsaalle

Kunnianosoituksia poikkeusolosuhteissa

Sydäntalven aikaan maanpuolustajien kalenteriin kuuluu ainakin kaksi päivää, joiden perinteisiin kuuluu aikaisempien sukupolvien isänmaamme hyväksi tekemän kallisarvoisen työn kunnioittaminen: Joulukuun ja Tammi-sunnuntai. Joulukuun tilaisuudet ovat ulkotapahtumia, joten niihin vallitsevilla koronarajoituksilla ei ollut merkittävää vaikutusta. Mutta sääolosuhteilla oli tapahtumiin erityisesti rajatulla Vaasan alueella sitäkin suurempi vaikutus. Joulukuun aamusta iltopäivään kestänyt poikkeuksellinen lumimyräkki sai kaupungin lähes kaoottiseen tilaan. Autolla liikkuminen oli pahimpaan aikaan iltopäivällä

paikoitellen mahdotonta. Joulukuun aamun perinteisiin kuuluvaa sotaveteraanien kynttilöiden sytytystapahtumaa ei voitu toteuttaa. Iltopäivän kunnioitustapahtumat Vanhan hautausmaan sankarihautojen muistomerkillä sen sijaan toteutettiin. Osa vartioista tosin jäi kulkuvaikeuksien takia ilmeisesti vajaiksi. Vartiotehtävää suorittaneet eivät tällä kertaa päässeet seuraamaan kynttilöiden sytytystä haudoille, kävijöitä oli olosuhteista johtuen vain muutamia ja näilläkin oli mahdoton tehtävä löytää omaisensa hautapaikka vastasataneessa puolimetrisessä lumihangassa. Paikalle tulleet toivatkin usein kynttilänsä muistomerkin

Kaikki 381 sankarihautaa ovat peittyneet joulukuun tuoreen puolimetrisen lumihangon alle. Kuva: Ilkka Virtanen

juurelle. Tammi-sunnuntai juhlatilaisuudet sisätiloissa jouduttiin rajoitusten takia peruuttamaan. Edellisenä iltana alkaneesta Valtteri-myrskystä huolimatta seppeleenlasku muisto-

merkeille kuitenkin toteutettiin. Vaasassa seppeleenlaskun kohteena on perinteisesti Kasarmintorin Perinnemuri. Seppeleenlaskusta kerrotaan toisaalla tässä lehdessä.

Kunniavartiovuorossa edustajat Pohjanlahden Laivastokillasta (reserviläisäsuiset) ja Pohjanmaan Maanpuolustuskillasta (siviiliasuiset). Kuva Raimo Latvala

Ilkka Virtanen
Österbottens Försvarsgille-
Pohjanmaan
Maanpuolustuskilta r.f.

Reserviläiset muistivat sankarivainajiamme joulun aikaan

Kunniavartio Kaarlelan kirkon sankarimuistomerkillä 24.12.2021. Kuva: Eero Muhonen

Kunniavartiossa Marian hautausmaan sankarimuistomerkillä oli kerrallaan neljä reserviläistä, tässä maastoasussa. Seuraavalla osastolla olikin sitten yhdenmukainen lumipukuvarustus. Kuva: Eero Muhonen

Hartaushetki Marian hautausmaan sankarimuistomerkillä 24.12.2021. Kuva: Eero Muhonen

Ylivieskan partiolippukunta Viessojen itsenäisyyspäivän perinteisiin kuuluu illan soihtukulkue kaupungilla ja nuorimpien partiolupauksen antaminen ulkoilmakirkossa, vanhan palaneen kirkon raunioilla. Kuva: Jouko Liikanen

Jouluaaton kunniavartioon Nivalan sankarihautausmaalla osallistui 18 reserviläistä. Aloitustilaisuudessa perinteiseen tapaan Nivalan reserviupseerien pj. ylil (res) Markku J. Niskala ja eversti Jaakko Olli Rajavartiolaiksesta. Kuva: Raili Salmela

Kokkolan Reserviupseerit ry:n osasto kävi perinteitä noudattaen 23.12.2021 laskemassa Kokkolaan haudattujen Mannerheim-ristin ritarien haudoille sinivalkoisin nauhoihin varustetut havuseppeleet. Kunniakäynnit suoritettiin ritarien eversti Martti Ahon, kapteeni Carl-Birger Kvikantin ja kapteeni Paavo Kahlan haudoille. Kunniavartiossa reservin majurit Jari Myllymäki ja Kimmo Tastula, majuri (res.) Terho Tattari toimi seppeleen laskijana. Kuva: Eero Muhonen

Omalla vuorollaan jouluaaton parivartiossa Ylivieskan sankaripatsaalla oli isä-poikapari, yliluutnantti (res.) Matti Ojala ja alikersantti (res.) Ville Ojala. Kuva: Jouko Liikanen

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry, piirinmestaruuksien kilpailukalenteri vuodelle 2022

Kilpailulaji	Paikkakunta	Ajankohta	Vastuuhenkilö
Pienoiskiväärkilpailut Makuu 60 ls ja 3x20 ls	Ylivieska Huhmari	26.5. klo 10.00	Eino Mehtälä 0400 818 378
SRA-kilpailut Yhteistuloksella valitaan SM-kisoihin osallistujat	Kokkola, Houraati Ylivieska, Huhmari	14.–15.5. 28.–29.5.	Heikki Ylikangas 040 765 8947
PA Pistooli	Kokkola Kokkolan a-rata	11.6.	Christer Eriksson 040 552 5269
Ruutiasekilpailut LA: RA3 ja res.kenttä, kent- täammunta ja pienoispistooli SU: Sotilaspistoolin pika- ammunta ja isopistooli	Haapajärvi Varikonrata	11.–12.6. klo 09.00	Raimo Palomäki 040 724 5615
Perinneaseammunnat Kivääri + pistooli	Pyhäjärvi Jokikylän a-rata	5.7. klo 17.00	Seppo Ruotoistenmäki 040 587 0423
Sotilasasekilpailut RK3 ja RK7, sotilaskivääri 300m ja sotilaspistooli 25m	Haapajärvi Varikonrata	10.9. klo 10.00	Raimo Palomäki 040 724 5615
Uusikaarlepyy, Kovjoki	Pietarsaari	4.9. klo 14.00	Johan Irjala 0400 242 014

RESERVILAISTEN SM-PILKIT 3.4.2022 PYHÄJÄRVI

Kilpailukeskus: Hotellinranta, opastus Ollintie 19, 86800 Pyhäsalmi

Kilpailukala: kaikki lain sallimat, ei taimen. Syöttäminen kielletty.

Sarjat: miehet, miehet 55, miehet 65, naiset, joukkuekisa

Joukkuekisa: 3 hengen joukkueet, sekajoukkueet sallittu.

Naisten- ja veteraanisarjoissa potkurin ja akkukairan käyttö sallittu.

ILMOITTAUTUMINEN: 30.4.2022 mennessä
sähköpostiin: respilki2022@gmail.com
Osallistumismaksu: 20€/henkilö,
joukkuemaksu 30€, jälki-ilmoittautuminen +10€
Maksu: 1.4.2022 mennessä tilille:
FI90 4600 1820 0211 56, kuitti mukaan kisaan!

TIEDUSTELUT: Jyrki Paavola, puh: 044 235 4238
Majoitus: Hotelli Pyhäsalmi, puh: 08 478 8200

AIKATAULU:

08.00 Kanslia auki
09.00 Kisapuhe
09.15 Siirtymä
10.00 Kisa alkaa.
14.00 Kisa päättyy ja siirtymä alkaa.
15.00 Siirtymä päättyy, kaikkien oltava
rannalla.
16.00 Palkintojen jako.
Kilpailuaika 10-14, siirtymät 45-60 min.
HUOLTO: Paikalla kioski ja kalastus-
tarvikemyyntiä
**Huom! Kaikkien osallistujien kesken
arvotaan Makitan akkukairapaketti
(arvo 329€)**

KOKOUSKUTSU:

Nivalan Reserviupseerit ry:n
sääntömääräinen kevätkokous

pidetään ke 27.4.2022 klo 18.00
Joki-Pohjanmaan Osuuspankin Nivalan
konttorin kokoustilassa,
os. Kalliontie 20, Nivala.
Käsitellään sääntömääräiset asiat.
Kahvitarjoilu.

Kokouksen jälkeen ilma-aseammuntaa
Myllykartanon alakerrassa,
Kalliontie 18,
sisäänkäynti takapihan ajorampin kautta.

TERVETULOAA!

Hallitus

Muistikuva RUK:n kurssilta 144

Hiukkavaaran KrhK:n upseerioppilaat riemuitsevat Haminassa saamistaan pomppatakeista, joita käytettiin maastoharjoituksissa kylmyydentorjuntaan. Pomppa koostui päällyskankaasta ja sisävuoresta, mutta vuosikymmenet olivat vieneet toppaukset niiden välistä. ”Missä on paikka paikan päällä, siellä on markka markan päällä.”

Näin muisteli Vanaha kapteeni. Kuvan nappasi kurssikaveri Jouko Liikanen.

OP Joki-Pohjanmaa

Himanka, Nivala, Perho

010 256 5001

op.fi/joki-pohjanmaa

Yhdessä yli kaikkien aikojen.

Pohjanmaan Maanpuolustaja on

Keski-Pohjanmaan Maanpuolustajien piiri ry:n,
Autojoukkojen Keski-Pohjanmaan Kilta ry:n ja
Österbottens Försvarsgille – Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf:n
tiedotus- ja jäsenlehti.

Talousasiat: Rauno Hauta-aho, 040 581 7412

rauno.hauta-aho@sok.fi

Paino: Botnia-Print Oy, Kokkola

POHJANMAAN MAANPUOLUSTAJA

Päätoimittaja: Jouko Liikanen P. 044 558 2603

paatoimittaja@kpmaanpuolustajat.fi

www.kpmaanpuolustajat.fi

Aineistopäivät:

Talvisodan päättyminen 13.3.

Marskin syntymäpäivä 4.6.

Haminan rauha 1809 19.9.

Itsenäisyyspäivä 6.12.

OSOITTEENMUUTOKSET

RES: (09) 4056 2040
toimisto@reservilaisliitto.fi

RUL: (09) 4056 2054
toimisto@rul.fi

K-P Maanpuolustajien piiri ry

Samu Pokki 050 63 922
samu.pokki@gmail.com

Autojoukkojen Kilta:

Ari Olli 050 375 4257
ari.am.olli@gmail.com

Österbottens Försvarsgille –

Pohjanmaan Maanpuolustuskilta rf

Arja Rantanen 050 524 4731

arjarantanen24@gmail.com